

הכנסת

הצעת כללי אתיקה לחברי הכנסת

מוגש לחברי הכנסת
על ידי ועדת המשנה של ועדת הכנסת להכנת כללי האתיקה

ט"ו בשבט התשע"א - 20 בינואר 2011

סימוכין: 00170311
ירושלים, ט"ו בשבט התשע"א
20 בינואר 2011

לכבוד
חברי הכנסת

שלום רב,

הנדון: הצעה לכללי אתיקה חדשים לחברי הכנסת

אני שמח להניח על שולחן הכנסת הצעה לקובץ כללי אתיקה חדשים לחברי הכנסת. נוסח זה הוכן בשנה האחרונה על ידי ועדת משנה של ועדת הכנסת שבראשה עמדתי.

בהכנת קובץ כללי האתיקה עמדה לנגד עינינו הצעה מפורטת של כללים שהכינה ועדה ציבורית שמינה יו"ר הכנסת, חה"כ ראובן (רובי) ריבלין, עוד בכהונתו כיו"ר הכנסת ה-16. בראש הוועדה הציבורית עמד השופט (בדימוס) פרופ' יצחק זמיר, ולצידו חתמו על הדו"ח חברי הוועדה הבאים: חה"כ רוחמה אברהם שכינהנה אז כיו"ר ועדת הכנסת, השופט (בדימוס) יצחק אליאסוף, השרים לשעבר עוזי ברעם וחיים קורפו, פרופ' אסא כשר, פרופ' סוזי נבות ועו"ד צבי ענבר ז"ל. ועדת הכנסת בכנסת הקודמת החלה לדון בהצעתה של ועדת זמיר, ואנו נעזרנו גם בדיונים אלה.

כללי האתיקה הקיימים של חברי הכנסת הותקנו בשנת 1983, ומאז נוספו עליהם הוראות רבות, בין אם באמצעות תיקון הכללים ובין אם בנהלים ובהחלטות של ועדות האתיקה. מטרת קובץ הכללים שבפניכם לעגן במסמך אחד את כל הוראות האתיקה, תוך הכנסת שינויים מסוימים בכללים ובהחלטות הקיימים, וכן לנסח את הכללים כך שיהיו ברורים ככל האפשר.

כפי שתראו במסמך, קובץ זה מחולק לפרקים, המקיפים את כל נושאי האתיקה הרלבנטיים לחברי הכנסת, וביניהם עיסוק נוסף, ניגוד עניינים, קבלת מתנות, ועדת האתיקה וסמכויותיה. צידו הימני של המסמך כולל פירוט של הוראות האתיקה הקיימות, ובצדו השמאלי מוצגות ההמלצות כפי שגובשו בוועדת המשנה.

הסמכות לאישורם הסופי של כללי האתיקה נתונה בידי ועדת הכנסת. בעת אישור הכללים, תידרש ועדת הכנסת להביא בפני הכנסת גם תיקונים מקבילים לחקיקה ראשית. לפיכך, ובתיאום עם יו"ר ועדת הכנסת, חה"כ יריב לוין, הוחלט כי הצעה זו תונח על שולחן הכנסת כדי לאפשר לחברי הכנסת לעיין בנוסח הכללים ולהעביר הערות לפני שיאושרו בידי ועדת הכנסת.

הערות בכתב יש להעביר לוועדת הכנסת עד ליום י' באדר א' התשע"א - 14 בפברואר 2011.

אני מקווה כי יהיה בכללים אלה כדי לסייע לחברי הכנסת לנהוג באופן ראוי והולם ובדרך זו גם לשפר את כבודו ומעמדה של הכנסת.

בברכה,

חיים (ג'ומס) אורון

יו"ר ועדת המשנה לגיבוש כללי אתיקה לחברי הכנסת

סימוכין כללים : 00169611אא

הצעת כללי אתיקה לחברי הכנסת

תוכן העניינים

עמוד	שם הפרק
1	פרק א': מטרה וערכים
2	פרק ב': פרשנות
4	פרק ג': תחולה
5	פרק ד': השתתפות בעבודת הכנסת
6	פרק ה': התנהגות הולמת
8	פרק ו': הקשר עם הציבור
12	פרק ז': עיסוק נוסף
18	פרק ח': ניגוד עניינים
20	פרק ט': מתנות
28	פרק י': הצהרת הון
30	פרק י"א: שדלנים
31	פרק י"ב: תפקידים מיוחדים בכנסת
32	פרק י"ג: ועדת האתיקה
37	פרק י"ד: קובלנות
42	פרק ט"ו: עיצומים
45	פרק ט"ז: שונות

הצעת כללי אתיקה לחברי הכנסת

פרק א': מטרה וערכים

מטרה 1. מטרתם של כללים אלה היא לטפח התנהגות ראויה של כל אחד מחברי הכנסת, בהתאם לשליחותו כחבר הכנסת, כדי לשפר את תפקוד הכנסת ואת מעמדה המיוחד כמוסד עליון במשטר הדמוקרטי, לשמור על כבודה, להבטיח טוהר מידות ולקדם את אמון הציבור בכנסת.	סעיפי המטרה הם חדשים
ערכים 2. חבר הכנסת -	ס' 1א לכללי האתיקה: ערכים כלליים
(1) ימלא את תפקידו מתוך נאמנות לערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;	ימלא את תפקידו מתוך נאמנות לערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
(2) יקיים את החובה המוטלת עליו, כנאמן הציבור, לייצג את ציבור בוחריו באופן שישירת את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה;	הוא נאמן הציבור וחובתו לייצג את ציבור בוחריו באופן שישירת את כבוד האדם, קידום החברה וטובת המדינה;
(3) יקפיד לקיים את דיני המדינה, ויפעל לקדם את עקרון שלטון החוק;	יקפיד לקיים את דיני המדינה ויפעל לקדם את עקרון שלטון החוק;
(4) ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויפעל להגברת אמון הציבור בכנסת;	ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, יהיה מסור למילוי תפקידיו בכנסת, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת;
(5) ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, במסירות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה;	ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, ביושר ובהגינות, מתוך מחויבות למעמדו כמנהיג בחברה, וישאף לשמש דוגמה אישית להתנהגות ראויה;
(6) יימנע מאפשרות של ניגוד עניינים, ובכל מקרה של ניגוד בין טובת הכלל לבין ענין אישי יעדיף את טובת הכלל.	יימנע מאפשרות של ניגוד עניינים, ובכל מקרה של ניגוד בין טובת הכלל לבין ענין אישי יעדיף את טובת הכלל.
	ס' 5א (א) לכללי האתיקה: לא יהיה לחה"כ במילוי תפקידו ענין אישי, ולא יהיה ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו כחבר הכנסת לבין ענינו האישי.

פרק ב': פרשנות

בכללים אלה -

הגדרות 3.

"בן משפחה" - בן זוג, הורה, צאצא, אח, ובן זוג של כל אחד מאלה, לרבות בן משפחה כאמור עקב נישואין או אימוץ, וכן כל מי שפרנסתו על חבר הכנסת;

"דיון נוסף" - כמשמעותו בסעיף 84;

"ועדה" - ועדה מוועדות הכנסת, לרבות ועדת חקירה פרלמנטרית, ועדה מיוחדת או ועדה משותפת, להוציא ועדת משנה;

"ועדת האתיקה" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 67(א);

"ועדת הקובלנות" - הוועדה שמונתה לפי סעיף 67(ג);

"חוק הכנסת" - חוק הכנסת, התשנ"ד-1994;

"טובת הנאה" - לרבות כסף, שווה כסף, נכס, מוצר או שירות;

"קובלנה" - כמשמעותה בסעיף 78;

"שדלן" - כהגדרתו בחוק הכנסת;

בכללי האתיקה: "בן משפחה"
- בן זוג, ילד קטין או כל קרוב
שפרנסתו על חה"כ;

ס' 65 לחוק הכנסת: "שדלן" -
מי שדרך עיסוק או בתמורה
למען לקוח, נוקט פעולות
לשכנוע חה"כ בקשר להצעות
חוק ולחקיקת משנה בכנסת
או בוועדותיה, להחלטות
הכנסת וועדותיה ולמינוי או
לבחירה של אדם לתפקיד על
ידי הכנסת או על ידי גוף
שנציג הכנסת חבר בו, ולמעט
אלה: (1) מי שבמסגרת
עבודתו נוקט פעולות כאמור
למען מעבידו; (2) מי שממלא
תפקיד על פי חוק בשירות
המדינה, ברשות מקומית או
בתאגיד שהוקם בחוק, אף אם
אינו עובד, ונוקט פעולות
כאמור במסגרת תפקידו
ובקשר לסמכויות ולתפקידים
של הגוף שעבורו הוא פועל;
(3) מי שמייצג נושא משרה או
ממלא תפקיד בהליך מעין
שיפוטי בפני הכנסת או ועדה
מוועדותיה.

"רשות ממשל" - המדינה,
רשות מקומית, תאגיד שהוקם
מכוח דין, למעט בית משפט
ובית דין.

"רשות ציבורית" - משרד ממשלתי, רשות מקומית, תאגיד
שהוקם על פי חוק, חברה ממשלתית או חברה עירונית וכן
חברת-בת של חברה כאמור;

"תמורה" - תמורה כספית או תמורה חומרית אחרת;

"תפקיד מיוחד" - יושב ראש הכנסת, סגן ליושב ראש הכנסת,
יושב ראש ועדה, ראש האופוזיציה, חבר ועדת האתיקה, חבר
בוועדה כהגדרתה בסעיף 6(א) לחוק הכנסת, או חבר באסיפה
הבוחרת לפי סעיף 8 לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ס-
1980.

פרשנות 4. (א) ביטוי שהוגדר בסעיף 3, משמעותו כהגדרתו, אלא אם
כן בהקשר הנדון ניתנה הגדרה אחרת או נדרשת
משמעות אחרת.

(ב) חוק הפרשנות, התשמ"א-1981, יחול על פירוש כללים
אלה, אם אין בכללים אלה הוראה אחרת או אם
בהקשר הנדון נדרשת משמעות אחרת.

(ג) הסמכות לפרש כללים אלה מוקנית לוועדת האתיקה.

(ד) כללים אלה יפורשו ברוח המטרות והערכים של
הכללים.

חדש

ס' 25 לכללי האתיקה:
הסמכות לפרש את כללי
האתיקה נתונה בלעדית בידי
ועדת האתיקה.

פרק ג': תחולה

תחולת הכללים על שרים
שאינם חברי הכנסת נובעת
מס' 23 לחוק-יסוד: הכנסת
וס' 15 לחוק החסינות.

תחולת הכללים

5. (א) כללים אלה יחולו על -

(1) כל חברי הכנסת, לרבות חברי הכנסת המכהנים
כשרים או סגני שרים;

(2) שרים שאינם חברי הכנסת.

(ב) אין בכללים אלה כדי לגרוע מכללי אתיקה אחרים החלים על
חברי הכנסת, שרים, סגני שרים או נושאי תפקידים אחרים
בכנסת, בין אם חלים עליהם בשל הכהונה בתפקידים
האמורים ובין אם חלים עליהם בשל תפקיד או כהונה
אחרים.

(ג) במקרה של סתירה בין האמור בכללים אלה לבין האמור
בכללי אתיקה אחרים החלים על שרים וסגני שרים, יגברו,
ביחס לשרים וסגני שרים, כללי האתיקה האחרים החלים
עליהם.

הפרת הכללים

6. הפרת כללים אלה או אי קיום החלטה של ועדת הקובלנות או ועדת
האתיקה, היא עילה להגשת קובלנה נגד חבר הכנסת.

פרק ד': השתתפות בעבודת הכנסת

<p>מטרת פרק ד' 7. מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח שחבר הכנסת, כנבחר הציבור, יתמסר למילוי שליחותו הציבורית באופן מלא.</p>	
<p>8. (א) חבר הכנסת יקדיש את עיקר זמנו למילוי תפקידו בכנסת, ואם הוא מכהן גם כשר או כסגן שר - גם למילוי תפקידים אלה.</p>	<p>הקדשת זמן לתפקיד</p> <p>ס' 3 לכללי האתיקה: חה"כ יקדיש למילוי תפקידו כחבר הכנסת את כל הזמן הדרוש לכך, ויבכר בזמן הזה את מילוי תפקידו על פני כל עיסוק אחר.</p>
<p>(ב) חבר הכנסת ישתתף בישיבות הכנסת ובישיבות ועדותיה באופן סדיר.</p>	<p>ס' 13 לתקנון: חה"כ יתמיד במיטב יכולתו בהשתתפות בישיבות הכנסת ובישיבות הוועדות ...</p>
<p>(ג) חבר הכנסת לא יעדר מהכנסת מעבר לתקופת ההיעדרות ללא הצדק סביר.</p>	<p>ס' 13ד(א)(2) לחוק החסינות: חה"כ שעשה אחת מאלה יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של חברי הכנסת: ... נעדר מישיבות הכנסת, ללא הצדק סביר -</p>
<p>(ד) בכללים אלה, "תקופת היעדרות" - אחת מאלה:</p>	
<p>(1)¹ תקופה רצופה של חודש אחד במהלך כנס אחד של הכנסת, ולעניין זה ימי הפגרה לא יבואו בחשבון;</p>	<p>תקופה רצופה של חודשיים או יותר, ולעניין זה לא יובאו ימי הפגרה בחשבון</p>
<p>(2) (א) לגבי חבר הכנסת - שליש מכלל ימי הישיבות במהלך כנס אחד של הכנסת;</p>	<p>שליש או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בכנס פלוני, ואולם -</p>
<p>(ב) לגבי סגן שר - שתי חמישיות מכלל ימי הישיבות כאמור;</p>	<p>אם הוא סגן שר - שתי חמישיות או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;</p>
<p>(ג) לגבי שר - מחצית מכלל ימי הישיבות כאמור.</p>	<p>אם הוא שר - מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;</p>
<p>(ה) ועדת הקובלנות תבדוק, מדי כנס של הכנסת, את נוכחות חברי הכנסת בכנסת לפי פרק זה.</p>	<p>החלטת ועדת האתיקה מיום 28.10.08 (38/17): על ח"כ החורג ממספר הישיבות בהתאם לחוק, ליתן הסבר לא רק לגבי החריגה אלא לגבי כלל ימי היעדרותו מישיבות הכנסת. החלטת ועדת האתיקה מיום 26.5.09 (1/18): היעדרות ח"כית לתקופת חופשת הלידה שבחוק, היא נכונה וראויה, ומובן שיש לראות בה הצדק סביר, לעניין ס' 13 לחוק החסינות.</p>

¹ סעיף זה מחייב תיקון מקביל של חוק החסינות.

פרק ה': התנהגות הולמת

מטרת פרק ה'	9.	מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח התנהגות ההולמת את המעמד של חבר הכנסת כנבחר ציבור שאמור לשמש דוגמא אישית להתנהגות ראויה.
כבוד הכנסת וחבריה	10.	חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה.
התנהגות בדרך הולמת	11.	חבר הכנסת ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת.
קיום דיני המדינה	12.	חבר הכנסת יקפיד לקיים את דיני המדינה; אין בהוראה זו כדי לפגוע בחסינות העומדת לחבר הכנסת במילוי תפקידו.
לבוש הולם	13.	חבר הכנסת יופיע במשכן הכנסת בלבוש הולם את כבוד הכנסת וכבוד חבריה.
לשון הולמת	14.	חבר הכנסת יתבטא בציבור בלשון ההולמת את כבוד הכנסת וכבוד חבריה.
נימוס	15.	חבר הכנסת יתנהג במשכן הכנסת בנימוס הולם את כבוד הכנסת וכבוד חבריה.
כבוד לעובדים ולמוזמנים	16.	חבר הכנסת ינהג בעובדי המשכן, בעוזרים הפרלמנטריים ובחברי הצוות הפרלמנטרי, וכן במוזמנים לכנסת או לוועדותיה ובאורחים אחרים, בכבוד ובהגינות.
מילוי הנחיות היושב ראש	17.	חבר הכנסת ימלא אחר הנחיות והוראות יושב ראש הכנסת בכל הנוגע לסדר ולביטחון במשכן הכנסת.
		<p>ס' 2 לכללי האתיקה: חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו ואת חובותיו כח"כ...</p> <p>חדש</p> <p>חדש</p> <p>חדש</p> <p>חדש</p> <p>חדש</p> <p>חדש</p> <p>חדש</p> <p>חדש.</p> <p>חוק המשכן: יו"ר הכנסת רשאי לתת כל הוראה ולנקוט כל אמצעי הנראים לו דרושים לקיום הסדר והביטחון במשכן הכנסת וברחבה. הוראות אלה אינן חלות על חה"כ.</p>

<p>18. חבר הכנסת ישתמש בציוד הכנסת באופן סביר לצורך מילוי תפקידו כחבר הכנסת.</p>	<p>שימוש בציוד הכנסת</p>	<p>החלטת ו' האתיקה, 29.11.05: מכונות הצילום המוצבות במשכן הכנסת מיועדות לשימושם של חה"כ, עובדי הסיעות והעוזרים הפרלמנטריים, לצרכי העבודה הפרלמנטרית בלבד. אין לעשות שימוש בציוד הכנסת בכלל, ובמכונות הצילום בפרט, לצרכים מפלגתיים, אישיים או אחרים.</p>
<p>19. (א) חבר הכנסת לא יעסיק עוזר פרלמנטרי שהוא קרוב משפחה שלו; בסעיף זה, "קרוב משפחה" - בן משפחה וכן צאצא, אח או הורה של בן משפחה.</p>	<p>עוזרים פרלמנטריים</p>	<p>ס' 140 להחלטת שכר חה"כ אוסר על העסקת עוזר פרלמנטרי שהוא קרוב משפחה: בן זוג, צאצא, אח או הורה, ובן בן זוג, צאצא, אח או הורה של כל אחד מאלה, לרבות כאמור עקב נישואין או אימוץ.</p>
<p>(ב) חבר הכנסת יסתייע בעוזרים הפרלמנטריים שלו לצורך מילוי תפקידו כחבר הכנסת באופן סביר.</p>		<p>ס' 140 להחלטת שכר חה"כ: העוזר הפרלמנטרי יסייע לחבר הכנסת במילוי תפקידו בלבד ולא יועסק על ידו לצרכים אחרים.</p>
<p>(ג) חבר הכנסת ינחה את העוזרים הפרלמנטריים שלו ויפקח על עבודתם, כדי שימלאו את תפקידיהם כראוי.</p>		<p>ס' 140 להחלטת שכר חה"כ: העוזר הפרלמנטרי הוא עובדו של חה"כ ולא של הכנסת, והוא חב לחה"כ ולו בלבד חובת נאמנות כעובד למעבידו, על כל הנגזר מחובת נאמנות זו.</p>
<p>20. חבר הכנסת יימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויות ובזכויות המוקנות לו על פי דין כחבר הכנסת.</p>	<p>שימוש בחסינויות</p>	<p>ס' 2 לכללי האתיקה: חה"כ יימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויותיו ובזכויותיו כחה"כ.</p>

פרק ו': הקשר עם הציבור

<p>21. חבר הכנסת, כנבחר ציבור, אמור לקיים קשר עם הציבור, ומטרת הכללים בפרק היא להבטיח שקשר זה יקוים באופן ההולם את כבוד הכנסת ואת מעמדו של חבר הכנסת.</p>	<p>מטרת פרק ו'</p>	
<p>22. חבר הכנסת יקיים קשר עם הציבור - אם בדרך של התכתבות, אם בהופעות מחוץ למשכן הכנסת ואם בדרך אחרת - תוך שמירה על כבוד הכנסת וכבוד חבריה ובאופן ההולם את המעמד ואת השקיפות המתבקשת מן המעמד של חבר הכנסת.</p>	<p>קשר מכובד והולם</p>	<p>חדש</p>
<p>23. חבר הכנסת יקיים את הקשר עם הציבור באופן אמין, אחראי והוגן.</p>	<p>קשר אמין והוגן</p>	<p>חדש</p>
<p>24. חבר הכנסת שקיבל פנייה אישית בנוגע לתפקידו, ובה בקשה להתייחסותו או לעשייה על ידיו, יענה לפנייה, במועד סביר, אלא אם כן החליט שלא לענות, מטעמים סבירים.</p>	<p>תשובה לפנייה</p>	<p>החלטת ועדת האתיקה בעניין מענה לפניות הציבור מיום 7.12.04: ממליצה כי יו"ר הכנסת או יו"ר ועדה, המקבל פניה הקשורה למילוי תפקידו האמור, ישיב לפניה, תוך פרק זמן סביר. לענין כלל חה"כ, הקובעים בעצמם את דרך עבודתם ואת התחומים שבהם הם מבקשים לעסוק, אין ועדת האתיקה מוצאת לנכון להמליץ בנושא זה. עם זאת, מפנה ועדת האתיקה את תשומת הלב לסי' 1א(4) לכללי האתיקה לחברי הכנסת, שבו נקבע, בין היתר, כי "חה"כ יעשה לטיפול אמון הציבור בכנסת". נראה שסיוע לאזרחים ומתן מענה לפניותיהם יכול להועיל לתדמית הכנסת כולה, ולטיפול אמון הציבור בה.</p>
<p>25. חבר הכנסת רשאי להשתמש בנייר מכתבים הנושא את תוארו כחבר הכנסת, או את כותרת הכנסת או מוסד של הכנסת, או בסמל המדינה או בסמל הכנסת, רק לצורך מילוי תפקידו כחבר הכנסת.</p>	<p>נייר מכתבים</p>	<p>החלטת ועדת הכנסת מיום 22.2.00: חה"כ לא יעשה שימוש בסמל המדינה או בסמל הכנסת למטרות שאינן קשורות למילוי תפקידו כחה"כ. החלטת ועדת האתיקה בדבר שימוש בנייר מכתבים של הכנסת מיום 28.5.86: חה"כ לא ישתמש בנייר מכתבים הנושא כותרת "הכנסת" או כותרת ועדה מוועדות הכנסת, למכתביו האישיים; חה"כ, גם אם הוא יו"ר ועדה, לא ישתמש בנייר מכתבים הנושא כותרת "יושב ראש ועדת..." או "ועדת..." למכתביו האישיים, בנסיבות שאינן הולמות שימוש כזה; חה"כ רשאי להשתמש בנייר מכתבים הנושא כותרת "חבר הכנסת", למעט מכתבים בעניינים הקשורים בעסקו או במקצועו; חה"כ לא יבקש מעובד הכנסת לחתום בשמו על מכתביו האישיים; חה"כ או סיעה מסיעות הכנסת לא ישלחו דבר דואר אישי או דברי דואר של הסיעה במעטפות הנושאות כתובת "מדינת ישראל - דואר רשמי".</p>

החלטת ועדת האתיקה בענין שימוש בסמל הכנסת מיום 1.4.08 (מס' 28/17): ועדת האתיקה רואה לנכון להדגיש בפני חה"כ כי מוטלת עליהם החובה להימנע מלידת ידם לפרסום מודעה שיש בו כדי ליצור חשש של הטעיה, משל הפרסום המובא בפני הציבור נעשה מטעמה של הכנסת כמוסד רשמי. יובהר, כי אין מניעה שחה"כ יפרסם את עמדתו בתקשורת או באופן אחר, במסגרת תפקידו כחה"כ, ובלבד שבפרסום כאמור לא יצור חשש להטעיית הציבור בנוגע לזהות בעל העמדה.

שימוש בתואר 26. חבר הכנסת לא ישתמש במכתביו או באופן אחר בתואר תפקידו, בקשר לעניין פרטי או לעיסוק כלשהו, אלא רק בקשר למילוי תפקידו כחבר הכנסת.

ס' 14(א) לחוק החסינות: חה"כ, שר וסגן שר, אסור לו להשתמש בתואר תפקידו בכל פעולה הכרוכה בעסקו או במקצועו

שימוש בדואר 27. (א) חבר הכנסת רשאי לשלוח בדואר מכתבים פטורים מתשלום, לרבות חוברות וחומר אחר, רק בעניינים הנוגעים למילוי תפקידו כחבר הכנסת.

זכותו של חה"כ לשלוח דואר פטור מתשלום קבועה בס' 11(ד) לחוק החסינות. החלטת ועדת האתיקה מיום 22.10.85: זכותו של חה"כ לשלוח מכתבים הפטורים מתשלום, באה על מנת לאפשר לו למלא ביעילות את תפקידו כחה"כ. זכות זו לא נועדה לשמש כהטבה אישית ואף לא נועדה לשמש את מפלגתו של חה"כ. לפיכך השימוש הראוי בה הוא במקרים הבאים: מכתבי תשובה לפניות הציבור; מכתבי פניה לאישים ומוסדות בקשר לעניינים שחה"כ מטפל בהם אישית כחה"כ, משלוח מאמרים, רשימות ותגובות הקשורים בפעילותו הציבורית של חה"כ וכן משלוח כל מכתב אחר בקשר לפעילותו כחה"כ.

(ב) חבר הכנסת לא ישלח בדואר ללא תשלום עיתונים, הודעות, פרסומים או פרסומת של אנשים או גופים אחרים, לרבות מפלגתו.

החלטת ועדת האתיקה מיום 21.10.03: חברי הכנסת אינם רשאים לכלול ב"איגרת לבוחר" שהם שולחים לציבור בוחרים מודעות פרסומת מסחריות מכל סוג שהוא. החלטת ועדת האתיקה מיום 17.6.97: (א) חה"כ רשאי, במסגרת מכסתו למכתבים פטורים מתשלום, לעודד תמיכה בגוף ציבורי שעם פעולותיו הוא מזדהה. עם זה אין הוא רשאי להפיץ את פניותיו של אותו גוף. (2) חה"כ אשר נואם בכנס של גוף ציבורי, רשאי לצרף להזמנתו שלו, גם את הודעת אותו גוף בדבר נאומו בכנס האמור. (ב) חה"כ אינו רשאי לשלוח, במסגרת מכסתו למכתבים פטורים מתשלום, הזמנות מטעם מפלגתו לכנס בו הוא נואם. חה"כ רשאי לצרף להזמנה מטעמו ובשמו, גם את הודעת מפלגתו בדבר נאומו בכנס האמור. החלטת ועדת האתיקה מיום 28.12.99: חה"כ רשאי לשלוח, במצורף למכתב שהוא משגר, מאמר או רשימה שפרסם בעתון או בטאון, אך לא את העתון/הבטאון כולו.

(ג) חבר הכנסת לא יעביר את זכותו לשלוח בדואר מכתבים פטורים מתשלום לחבר כנסת אחר.

החלטת ועדת האתיקה מיום 17.6.97: חה"כ אינו רשאי להעביר ממכסת מכתביו הפטורים מתשלום, לחבר כנסת אחר.

(ד) מכתב פטור מתשלום ישא על גבי המעטפה את שמו של חבר הכנסת השולח.

מכתב מאת חה"כ (פטור מתשלום) הוא מכתב שנמסר למשלוח על ידי חה"כ אישית או שהוא נושא על גבו את חתימתו האישית של חה"כ. (הוראת יו"ר הכנסת למנהל הדואר מיום 3.6.86).

28. חבר הכנסת ישתמש בתקציב הקשר עם הציבור שהוא מקבל מן הכנסת, רק לצורך מילוי תפקידיו כחבר הכנסת, ובהתאם לכללים שנקבעו לעניין זה בהחלטת שכר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים), התשס"א-2001.

תקציב הקשר עם הציבור

ס' 26 להחלטת שכר חה"כ קובע כי התקציב השנתי הנקבע בהחלטה ניתן לחה"כ לשם מילוי תפקידו כנבחר ציבור, וכי עליו להשתמש בו בזהירות הראויה ובהתאם לכללים ואמות המידה שנקבעו בהחלטה.

29. (א) חבר הכנסת לא ישתתף בפעילות מטעם גוף עסקי, ולא ייתן חסות לפעילות כאמור, והכל אם מטרתה העיקרית של אותה פעילות היא קידום עסקים מסוימים או פרסומת לעסקים מסוימים.

השתתפות בפעילות חיצונית

היועץ המשפטי לממשלה הוציא הנחיה לעובדי המדינה, לרבות שרים, המטילה סייגים על מתן חסות או השתתפות בדרך אחרת בפעילויות של גופים עסקיים או ציבוריים. בין היתר ההנחיה שוללת מתן חסות או השתתפות בארועים למטרה עסקית או לצורך פרסומת מסחרית. הנחיה מס' 1.1700 מיום 28.5.00 בעניין "מתן חסויות וגיוס תרומות בידי עובדי ציבור".

(ב) חבר הכנסת לא ייתן חסות לפרסום חומר שעיקרו בעל אופי עסקי או לאירוע שעיקרו בעל אופי עסקי, אם הוא ממומן באופן מלא או חלקי על ידי גוף עסקי, ולא יסייע לפרסום או לאירוע כאמור.

30. חבר הכנסת לא יגלה מידע שנמסר לו בתוקף מילוי תפקידו בוועדה מוועדות הכנסת ושגילוי אסור על פי כל דין.

מידע שגילוי אסור

חדש

31. (א) חבר הכנסת לא יפנה לרשות ציבורית בעניין אינטרס אישי, משפחתי או עסקי, שלו או של בן משפחתו או של מי שקרוב אליו קרבה ממשית בדרך אחרת, למעט פניות שגרתיות וסבירות בנסיבות העניין.

פנייה לרשות ציבורית ולערכאה שיפוטית

החלטת ועדת האתיקה בעניין חה"כ לגופים בעלי סמכות מעין שיפוטית מיום 16.10.01: ועדת האתיקה מוצאת פגם בפניות של חה"כ לנושאי תפקידים מעין שיפוטיים (כגון: רשם העמותות, רשם החברות, רשם האגודות השיתופיות, רשויות המס, ועדות התכנון והבניה) בבקשה שישנו החלטה שקיבלו לפי דין, שכן יש בכך ניסיון לחוץ על נושא התפקיד לפעול בניגוד להוראות החוק ולהנחיות שמכתיבות את שיקול דעתו ולסטות מהחלטה שקיבל מכוחו. כמו כן, בפניית חה"כ יש משום עקיפה של מנגנון הערעור על החלטת נושא התפקיד, החלטה הכפופה לביקורת בית המשפט ואף לביקורת מבקר המדינה. לפיכך, חה"כ לא יפנה לנושאי תפקידים המפעילים סמכות מעין שיפוטית בבקשה שישנו החלטה שקיבלו בתוקף סמכותם כאמור. הבהרה: אין בהחלטה זו כדי למנוע מחה"כ לפנות לנושאי התפקידים המפורטים בבקשה

לזרז טיפול במקרה מסוים או לתקן תקלות מינהליות או אחרות שעולות מפניות הציבור לאותו חה"כ, הואיל ואין בכך משום בקשה לשנות החלטה שנתקבלה על ידם לפי דין. הכוונה היא אך ורק לפניה היכולה להתפרש כהנחיה לשינוי החלטה שהתקבלה בהתאם לנהלים. היה וחה"כ סבור כי החלטת הפקיד שגויה, ביכולתו לפנות לדרג המיניסטריאלי ולערער על כך.

החלטת ועדת האתיקה בדבר פרסום פניה לבדיקה או חקירה מיום 2.3.88 ו-25.5.97: חה"כ שמעביר נושא לבדיקה או חקירה כלשהי (למבקר המדינה, היועץ המשפטי לממשלה, משטרה וכו'), לא יפרסם את תוכן הפניה כל עוד לא העביר העתק ממנה לאותו אדם ונתן לו הזדמנות סבירה להגיב.

(ב)

חבר הכנסת לא יפנה בקשה לבית משפט או לערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית (כגון רשם העמותות, ועדות תכנון ובניה), בעניין תלוי ועומד של גוף או אדם מסוים או בבקשה לשנות החלטה שהתקבלה כדין; אין בכך כדי למנוע מחבר הכנסת להגיש עבור עצמו תובענה או עתירה, להתגונן מפני תובענה או עתירה, או למסור עדות, לרבות עדות אופי בעניינו של אדם, בפני בית משפט או ערכאה שיפוטית או מעין שיפוטית אחרת.

פרק ז': עיסוק נוסף²

מטרת פרק ז' 32. מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח שחבר הכנסת יתמסר למילוי תפקידו בכנסת, יימנע ממצב של ניגוד בין תפקידו כחבר הכנסת לבין עיסוק אחר, וישמור על אמון הציבור בכנסת.

הגדרות פרק ז' 33. בפרק זה -

"עיסוק" - לרבות עיסוק במשלח יד או במסחר, באופן קבוע או חד פעמי, על ידי חבר הכנסת בעצמו או בשיתוף עם אחר, ובכלל זה עובד או שלוח, וכן ייצוג של אדם או גוף, ייעוץ לו או שדלנות למענו;

"עיסוק נוסף" - כל עיסוק בנוסף למילוי תפקידו כחבר הכנסת, למעט כהונה כשר או כסגן שר.

איסור עיסוק נוסף 34. חבר הכנסת לא יעסוק בעיסוק נוסף.

עיסוק מותר 35. על אף האיסור לעסוק בעיסוק נוסף, מותר לחבר הכנסת -

(1) לפעול, ללא קבלת שכר, במסגרת מפלגה; ואולם חבר הכנסת רשאי לקבל מהמפלגה לצורך פעילותו זו משרד, שירותי משרד, רכב ונהג;

(2) לעסוק בפעילות בעלת אופי ציבורי בהתנדבות וללא תמורה;

ס' 13א לחוק החסינות:
"עיסוק" - בין בעצמו ובין בשיתוף עם אחר, לרבות עובד או שלוח;

"עיסוק נוסף" -
(1) עיסוק נוסף על העיסוק כחבר הכנסת, לרבות עיסוק חד-פעמי, ייצוג של אדם אחר, מתן ייעוץ או קיום פעילות שדלנית למענו;
(2) כהונה כראש רשות מקומית או כיו"ר של רשות, תאגיד או מוסד ממלכתיים;

ס' 13א(א) לחוק החסינות: חה"כ לא יעסוק בכל עסק או בכל עיסוק נוסף, למעט עיסוק בהתנדבות וללא תמורה. "תמורה" - תמורה כספית או תמורה חומרית אחרת.

ס' 13א(ד) לחוק החסינות: לא יראו כעיסוק נוסף פעילות במסגרת הסיעה או המפלגה, ובלבד שחה"כ אינו מקבל שכר עבור פעילות זו; ואולם, רשאי חה"כ לקבל מהסיעה או מהמפלגה לצורך פעילותו זו משרד, שירותי משרד, רכב ונהג.
חה"כ אינו רשאי לקבל ממפלגתו השתתפות בדמי שכירות של דירה המשמשת למגורים (החלטת ועדת האתיקה מיום 28.1.97).

² הוראות פרק זה מחייבות תיקון מקביל של חוק החסינות.

(3) להיות בעלים של נכס, לרבות מניות בתאגיד, או לקבל הכנסה מנכס, לרבות בדרך של השכרת מוניטין, בשיעור מקובל ובתשלום קבוע שאינו תלוי בהכנסות הנכס המושכר;

(4) לקבל תמורה, בשיעור מקובל, בשל זכותו בקניין רוחני;

(5) להיות חבר בקיבוץ, מושב שיתופי או כל אגודה שיתופית להתיישבות, ויחולו עליו הוראות סעיף 37.

36. על אף ההיתר לעסוק בעיסוק מותר, חבר הכנסת לא יעסוק בעיסוק כזה אם יש בו או צפוי להיות בו אחד מאלה:

(1) פגיעה בכבוד הכנסת או בכבוד חבריה, במעמדו של חבר הכנסת או בחובותיו כחבר הכנסת, לרבות החובה להקדיש למילוי תפקידו בכנסת את עיקר זמנו;

(2) חשש של ניצול לרעה של המעמד של חבר הכנסת או השגת יתרון אישי בשל היותו חבר הכנסת;

(3) אפשרות של ניגוד עניינים בין העיסוק הנוסף לבין תפקידו בכנסת;

(4) ייצוג משפטי, או ניהול משא ומתן עסקי, מטעם גוף או אדם אחר.

37. (א) חבר הכנסת לא יכהן, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, בתפקיד נבחר או בתפקיד ניהולי בגוף ציבורי או בתאגיד פרטי, להוציא מפלגה או תנועה פוליטית.

ס' 13א(ג) לחוק החסינות: לא יראו כעיסוק בעסק או כעיסוק נוסף - (1) החזקה בלבד של מניות בתאגיד; (2) קבלת הכנסות מנכס של חה"כ או של משפחתו.

ס' 13א(ג)(4) לחוק החסינות: לא יראו כעיסוק נוסף "קבלת הכנסה מיצירה ספרותית, דרמטית, מוסיקלית או אמנותית".
ס' 14 לכללי האתיקה: חה"כ לא יקבל תשלום בעד הרצאות או הופעות בחו"ל; בכל מקרה לא יקבל חה"כ תשלום אם נסע לחו"ל בשליחות ממלכתית או בשליחות מוסד ציבורי.

ס' 13א(ג)(3) לחוק החסינות: לא יראו כעיסוק בעסק או כעיסוק נוסף "חברות בקיבוץ; לענין זה, "קיבוץ" - לרבות מושב שיתופי וכל אגודה שיתופית להתיישבות שהכנסותיה אינן מחולקות בעיקרן לחבריה"

ס' 13א(ב) לחוק החסינות: חה"כ לא יעסוק בכל עסק או בכל עיסוק נוסף, לרבות עיסוק המותר לפי ס"ק (ג), אף שלא בתמורה, אם יש בעיסוק אחד מאלה:

פגיעה בכבוד הכנסת, במעמדו כחה"כ או בחובותיו כחה"כ;

חשש של ניצול לרעה או השגת כל יתרון או העדפה אישיים בשל היותו חה"כ;

אפשרות של ניגוד עניינים בין העיסוק הנוסף לבין תפקידו כחה"כ;

ייצוג משפטי של בעל דין בהליך משפטי שבו אחד מבעלי הדין הוא המדינה.

ס' 13א1 לחוק החסינות: חה"כ לא יכהן כנבחר בגוף ציבורי, אף שלא בתמורה; המכהן כנבחר בגוף ציבורי, חברותו באותו גוף תפקע ביום היותו לחה"כ. גוף ציבורי לענין זה: רשות מקומית; מועצה דתית; ההסתדרות הכללית החדשה; הסתדרות העובדים הלאומית, ההסתדרות הציונית העולמית.

סייגים לעיסוק מותר

תפקיד נבחר או ניהולי

(ב) מי שנבחר לכנסת והוא מכהן בתפקיד נבחר או ניהולי כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על התפטרותו מאותו תפקיד בתוך שלושה חודשים מיום תחילת כהונתו, ואולם ועדת האתיקה מוסמכת, על יסוד בקשתו המנומקת בכתב, להאריך את התקופה האמורה, בתנאים שתקבע בהתחשב בנסיבות המקרה, ובלבד שתקופה זו לא תעלה על שלושה חודשים נוספים.

ס' 14א לחוק החסינות: חה"כ לא ישמש בתפקיד ניהולי, בין בשכר ובין שלא בשכר, במוסד, בחברה, בעמותה או בכל גוף אחר המקבל, בין במישרין ובין בעקיפין, הקצבה ייחודית. (רואים כל חבר של ועדת עמותה כמי שמשמש בתפקיד ניהולי בה - החלטת ועדת האתיקה מיום 1.7.91).

ס' 13 לכללי האתיקה: חה"כ לא יהיה חבר במועצת המנהלים של תאגיד שהוקם על פי דין או של גוף ממשלתי.

החלטת ועדת האתיקה מיום 17.6.09 (5/18):
א. חה"כ לא יכהן כדירקטור של חברה עסקית, אף שלא בתמורה. האיסור חל גם אם חה"כ אינו מחזיק במניותיה של החברה.
ב. חה"כ לא יהיה "בעל שליטה" בחברה עסקית. חה"כ שהיה "בעל שליטה" בחברה עסקית (כגון שהחזיק בחמישים אחוזים או יותר ממניותיה) לפני תחילת כהונתו, ימכור את המניות לאדם שאיננו קרובו תוך שישה חודשים מיום תחילת כהונתו... או יחכיר את החברה לאדם שאיננו קרובו תמורת דמי-חכירה קבועים מראש לכל תקופת כהונתו כחה"כ. דמי-החכירה לא יהיו תלויים בהכנסות החברה.
ג. חה"כ לא יהיה "בעל ענין" בחברה עסקית. חה"כ שהיה "בעל ענין" בחברה עסקית (כגון שהחזיק בחמישה אחוזים או יותר ממניותיה, או שהיה בעל זכות למנות דירקטור) לפני תחילת כהונתו, ימכור את המניות לאדם שאיננו קרובו תוך שישה חודשים מיום תחילת כהונתו, או ימסור את המניות לחברת נאמנות ציבורית ובלתי תלויה, אשר תחזיק ותנהל את תיק המניות בדרך של "נאמנות עיוורת" עד לתום תקופת כהונתו של חה"כ. במשך תקופת הנאמנות, חה"כ לא ייתן לחברת הנאמנות כל הוראות בקשר למכירה או קניה של מניה מסוימת או לאופן ניהולן של החברות, ולא יקבל מחברת הנאמנות כל מידע, למעט מידע אודות השווי של כלל מניותיו, הרווח הכללי שמומש, והמס ששולם בגין רווח זה. החכרת החברה או מסירת מניותיה לנאמנות עיוורת נועדה להפחית את עצמת ניגוד העניינים, ולאפשר לחה"כ להתמקד אך ורק בעיסוקיו הציבוריים ולא בניהול עסקיו. יחד עם זאת, ועדת האתיקה מצאה לנכון להדגיש כי יש מקרים ייחודיים, שבהם גם אחרי ביצוע פעולות אלו, עדיין עלול להיווצר חשש לניגוד עניינים. כך, לדוגמה, אם בבעלות חה"כ אחוזים ניכרים מחברות אשר תופסות חלק משמעותי מנתח השוק הארצי בתחום מסוים, הרי שיייתכן שהוא עלול להימצא באותו תחום בניגוד עניינים, גם לאחר החכרת חברותיו או מסירת מניותיו לנאמנות עיוורת. במקרים ייחודיים אלו, על חה"כ לפנות לוועדת האתיקה לשם קבלת הנחיות אישיות כיצד להימנע מניגוד עניינים במסגרת תפקידיו השונים כחה"כ.

(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), חבר הכנסת רשאי לכהן בתפקיד נבחר בגוף ציבורי אם קיבל מראש היתר מוועדת האתיקה; ועדת האתיקה תדון ותחליט בבקשה לקבלת היתר בהתאם להוראות אלה:

(1) לבקשה יצורפו מסמכי היסוד של הגוף הציבורי, לרבות מאזנים מאושרים שלו, וכן כל מסמך נוסף שתדרוש ועדת האתיקה;

(2) היועץ המשפטי לכנסת יגיש לוועדת האתיקה את חוות דעתו בנוגע לבקשה;

(3) ועדת האתיקה תשקול, בין היתר, את התועלת הצפויה לציבור ואת ההשלכה האפשרית על מילוי התפקיד כחבר הכנסת, והיא לא תיתן היתר אם יהיה בכך משום ניגוד לסעיף 36 או 38;

(4) ועדת האתיקה רשאית לתת לחבר הכנסת היתר בתנאים שתקבע, לרבות לעניין תקופת הכהונה.

(ד) על חבר הכנסת שקיבל היתר כאמור בסעיף קטן (ג) יחולו מגבלות אלה:

(1) הוא לא יקבל כל תמורה עבור מילוי תפקידו בגוף הציבורי או בקשר למילוי תפקידו האמור;

(2) במילוי תפקידו בגוף הציבורי, הוא לא יפנה לרשות ציבורית בבקשה לקבלת תמיכה כספית או טובת הנאה אחרת.

החלטת ועדת האתיקה מיום 10.12.1996: אין מניעה לכך שחברי הכנסת יכהנו בתפקידי ניהול במוסדות וגופים ציבוריים, בהתנדבות וללא תמורה, גם אם גופים ומוסדות אלה מקבלים תמיכה מתקציב המדינה או מתקציבה של רשות ממשל כלשהי.
כדי שלא תיווצר מראית עין של אפשרות ניגוד ענינים, וכדי למנוע לזות שפתיים, קובעת הוועדה כי מעתה ואילך לא יעסוק ח"כ במסגרת פעולתו ההתנדבותית בגוף או במוסד ציבורי, בהופעה, ייצוג, ניהול משא ומתן או פעילות שתדלנית, בין בעל פה ובין בכתב, בפני רשות ממשל.
לענין זה, "רשות ממשל" - רשות מרשויות המדינה, רשות מקומית, רשות לפי דין, וכן תאגיד או מוסד ממלכתיים.

החלטת ועדת האתיקה מיום 3.7.2007 (החלטה מס' 17/17):
ח"כ רשאי לכהן בתפקיד ציר ישראלי לקונגרס הציוני. זאת, משום שהצירים הישראליים אינם נבחרים לתפקידם, וכן, לאור מהות התפקיד והזמן הנדרש לביצועו. לעומת זאת, כהונה בכל תפקיד נבחר בהסתדרות הציונית העולמית, לרבות תפקיד נשיא הקונגרס הציוני; חבר הנהלת ההסתדרות הציונית או יו"ר ההנהלה; חבר הוועד הפועל הציוני או חבר נשיאות הוועד הפועל; חבר בית הדין העליון או יו"ר בית הדין אינה עולה בקנה אחד עם הוראות חוק החסינות והיא אסורה.

38. חבר הכנסת לא יקבל על עצמו מינוי לתפקיד, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, על ידי הממשלה, שר, סגן שר או נושא משרה בשירות המדינה או בשירות הציבורי, ולא ימשיך למלא תפקיד כזה לאחר שנבחר לכנסת.

תפקיד מטעם גוף ממשלתי או ציבורי

החלטת ועדת האתיקה בדבר מינוי חה"כ לתפקידים ממשלתיים מיום 21.7.93: חה"כ לא יקבל מינוי ממשלתי; בס' זה, "מינוי ממשלתי" - כל מינוי לתפקיד, בין בשכר ובין שלא בשכר, מטעם הממשלה או שר משרה, או מטעם נושא משרה בשירות המדינה; ועדת האתיקה רשאית, אם ראתה טעם מיוחד לכך, לאשר לחה"כ לקבל מינוי כאמור.

39. (א) מי שנבחר כחבר הכנסת, ולא כיהן כחבר הכנסת ערב בחירתו, יסיים בהקדם כל עיסוק קודם שהיה לו; חבר הכנסת כאמור לא יקבל על עצמו לפעול בעניין חדש במסגרת העיסוק הקודם, אלא יפעל רק לסיום הטיפול בעניינים קיימים במסגרת אותו עיסוק.

תקופת מעבר לחבר כנסת חדש

ס' 13א(ה) לחוק החסינות: ס' זה לא יחול בתקופה של ששת החודשים הראשונים לכהונתו של חה"כ, ובלבד שערב אותה תקופה לא כיהן כחה"כ.

(ב) מי שנבחר כחבר הכנסת, וערב בחירתו הופיע שמו במסגרת שמו של תאגיד או עסק כלשהו שעמו היה קשור, יעשה את כל שביכולתו כדי ששמו יוסר ללא דיחוי משמו של התאגיד או העסק האמור, אלא אם כן אישרה ועדת האתיקה את השארת השם כאמור.

החלטת ועדת האתיקה מיום 1.1.2008 (החלטה מס' 25/17): המשך השימוש בשמו של חה"כ בשם הפירמה במשרד או בעסק בו היה שותף בטרם היבחרו לכנסת, הינו אסור, שכן, קיימת בהתנהגות זו מראית עין בעייתית ואף חשש להטעיית הציבור. משכך, קבעה הוועדה כי לשם שמירה על כבוד הכנסת, באחריות חה"כ לדאוג לכך ששמו יוסר משם הפירמה או העסק כל עוד הוא מכהן כחה"כ. ואולם חה"כ, עם היבחרו, יוכל לקבל היתר מוועדת האתיקה להשארת שמו בשם הפירמה או העסק. ההיתר שיינתן יכול שיהיה מותנה בתנאים על פי קביעת הוועדה... ועדת האתיקה תדון ותחליט בבקשה לקבלת ההיתר בהתאם לשיקולים הבאים: אופיו של המשרד או העסק בו חה"כ שותף; עוצמת החשש מפני מראית עין אסורה; מידת הקשר בין הנושאים בהם עוסק המשרד או העסק בו חה"כ שותף, לבין פעולת משרדי הממשלה השונים והכנסת; נסיבות מיוחדות אחרות.

(ג) האיסור על עיסוק נוסף של חבר הכנסת כאמור בסעיף 34 ייכנס לתוקף בתום שלושה חודשים מיום תחילת הכהונה של חבר הכנסת (בסעיף זה - תקופת המעבר).

(ד) ועדת האתיקה מוסמכת, על יסוד בקשה מנומקת בכתב מאת חבר הכנסת, להאריך את תקופת המעבר לתקופה שתקבע, ובתנאים שתקבע, בהתחשב בנסיבות המקרה, ובלבד שהתקופה שתקבע לא תעלה על שלושה חודשים נוספים.

(ה) בתקופת המעבר, אף אם הוארכה, יחולו על חבר הכנסת כל הסייגים המפורטים בסעיף 36.

40. (א) חבר הכנסת רשאי לשהות בחופשה ללא תשלום (בסעיף זה - חל"ת) ממקום העבודה שבו עבד לפני תחילת כהונתו, אם קיבל לכך היתר מוועדת האתיקה, ובלבד שאין הוא מקבל כל תמורה ממקום העבודה; חבר הכנסת המעוניין בהיתר לשהייה בחל"ת יפנה לוועדת האתיקה בסמוך לאחר תחילת כהונתו, ויצרף לבקשה פרטים בדבר מקום העבודה ובדבר נוהלי השהייה בחל"ת באותו מקום.

(ב) ועדת האתיקה תדון ותחליט בבקשה לקבלת היתר לשהייה בחל"ת, והיא רשאית לאשרה בתנאים שתקבע כדי למנוע קיום מצב של ניגוד עניינים; על חבר הכנסת השוהה בחל"ת יחולו הוראות סעיפים 36 ו-39(ב).

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי להטיל חובות על מקום העבודה שבו עבד חבר הכנסת לפני תחילת כהונתו.

חופשה ללא תשלום

החלטת ועדת האתיקה בעניין שהייה בחל"ת מיום 4.11.2008 (החלטה מס' 40/17):
במקרים העומדים בתנאים המצטברים שיפורטו להלן, יש מקום להתיר שהייה בחל"ת של חה"כ:

א. טרם היבחרו לכנסת, עבד חה"כ מעל 8 שנים אצל המעסיק ממנו הוא מבקש שהייה בחל"ת.
ב. במקום העבודה ישנם נהלים כתובים המסדירים את יציאתם של העובדים לחל"ת, וחה"כ לא זוכה לתנאים שונים מהמוגדר בנהלים. ג. תקופת שהייתו בחל"ת לא תעלה על 4 שנים.

חה"כ העומד בתנאים אלו ומעוניין לשהות בחל"ת ממקום עבודתו, יבקש את אישורה של ועדת האתיקה בסמוך לתחילת כהונתו, תוך צירוף פרטים אודות מעסיקו ונוהלי היציאה לחל"ת הנהוגים במקום עבודתו. ועדת האתיקה תאשר את השהייה בחל"ת לאחר שתבדוק את עמידתו של חה"כ בתנאים האמורים, תוך הנחיית חה"כ באילו מקרים עליו להימנע מפעילות במהלך כהונתו כחה"כ, בשל החשש למראית עין של ניגוד עניינים.

הערה: יש חוקים ספציפיים שאוסרים עיסוקים נוספים של ח"כים - למשל, חוק החברות הממשלתיות אוסר על ח"כ להיות דירקטור מטעם המדינה, מנכ"ל או רו"ח בחברה ממשלתית (או בתאגיד סטטוטורי אחר כשהמינוי הוא בידי הממשלה או שר); חוק הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו אוסר על ח"כ להיות חבר המועצה לפי החוק; חוק בנק ישראל קובע כי ח"כ לא יכהן כנגיד או משנה לנגיד או חבר מקרב הציבור בוועדה המוניטרית או במועצה המינהלית.

פרק ח': ניגוד עניינים

- מטרת פרק ח'
41. מטרת הכללים בפרק זה היא למנוע קיום מצב של ניגוד עניינים, כיוון שמצב כזה עלול לפגוע בשיקול הדעת של חבר הכנסת, בטובת הציבור ובאמון הציבור בכנסת.
- הגדרות - פרק ח'
42. בפרק זה -
"ועדה" - לרבות ועדת משנה;
"ניגוד עניינים" - מצב שיש בו ניגוד או אפשרות של ניגוד בין מילוי תפקידו של חבר הכנסת לבין עניין אישי או עניין מוסדי;
"עניין אישי" - טובת הנאה, ישירה או עקיפה, של חבר הכנסת, בן משפחתו או חבר בני אדם העוסק בפעילות עסקית שחבר הכנסת קשור עמו, למעט עניין הנוגע למפלגתו או למגזר שהוא משתייך אליו, כגון מקצוע, קהילה, עדה או אזור מגורים, אלא אם כן עניין זה עשוי להביא לחבר הכנסת באופן אישי טובת הנאה ממשית;
"עניין מוסדי" - עניין שיש לחבר הכנסת בתפקוד או בהצלחה של גוף ציבורי או פרטי שחבר הכנסת קשור עמו, למעט עניין הנוגע למפלגתו או למגזר שהוא משתייך אליו, כגון מקצוע, קהילה, עדה או אזור מגורים, אלא אם כן עניין זה עשוי להביא לחבר הכנסת באופן אישי טובת הנאה ממשית.
- יוזמה
43. חבר הכנסת לא ייזום דבר בנושא שבו הוא מצוי בניגוד עניינים, ולא יהיה שותף ליוזמה כזאת.

ס' 1 לכללי האתיקה: "עניין אישי" - הנאה חומרית, ישירה או עקיפה, של חה"כ, של קרובו, של לקוחו, או של חבר בני אדם, מואגד ושאינו מואגד, העוסק בפעילות המכוונת להשגת רווחים שחה"כ חבר בהנהלתו או נושא משרה בו, למעט עניין הנוגע לענף משקי שחה"כ משתייך אליו.

ס' 5(ב) לכללי האתיקה: חה"כ לא ייזום דבר שיש לו בו עניין אישי ולא יהיה שותף ליוזמה כזו.

<p>44. חבר הכנסת לא ישתתף בהצבעה המתקיימת בוועדה על נושא שבו הוא מצוי בניגוד עניינים, ולא ינהל את ישיבת הוועדה בנושא כאמור.</p>	.44	<p>הצבעה בוועדה ונייהול ישיבה</p>	<p>ס' 6 לכללי האתיקה : היה לחה"כ ענין אישי בדיון או בהצבעה, בכנסת או בוועדותיה, יודיע על כך, מיד, לוועדת האתיקה וכן ליו"ר הכנסת או ליו"ר הוועדה, לפי הענין; חה"כ כאמור לא ייזום, בין במישרין ובין בעקיפין, הצעה כלשהי באותו נושא, ולא ישתתף בדיון בו, אלא לאחר שהודיע, בכנסת או בוועדה, לפי הענין, במעמד הדיון, על ענינו האישי; היה הדיון בוועדה - לא ישתתף חה"כ בהצבעה על אותו נושא.</p>
<p>45. (א) חבר הכנסת המבקש להשתתף בדיון על נושא מסוים במליאת הכנסת או בוועדה, או בהצבעה במליאה, והוא מצוי בניגוד עניינים באותו נושא, ימסור מראש ליושב ראש הכנסת או ליושב ראש הוועדה, לפי הענין, הודעה בדבר ניגוד העניינים המנמקת את בקשתו להשתתף בדיון או בהצבעה.</p>	.45	<p>גילוי</p>	<p>ס' 7 לכללי האתיקה : חה"כ לא ינצל, בין במישרין ובין בעקיפין, למען ענינו האישי או למען ענין חומרי של אדם אחר, ידיעה מוקדמת, או ידיעה סודית, או כל ידיעה אחרת, שהגיעה אליו במילוי תפקידו ושאיננה נחלת הכלל.</p>
<p>(ב) יושב ראש הכנסת או יושב ראש ועדה שקיבל הודעה כאמור בסעיף קטן (א), יודיע על כך לכנסת או לוועדה, לפי הענין, לפני השתתפותו של חבר הכנסת בדיון או בהצבעה, והוא רשאי לחייב את חבר הכנסת עצמו למסור את ההודעה לכנסת או לוועדה, לפי הענין.</p>	.46	<p>שימוש בידיעות</p>	<p>ס' 8 לכללי האתיקה : חה"כ לא ירכוש ולא יקבל נכסי המדינה, בין במישרין ובין בעקיפין, מלבד רכישה או קבלה של נכסים הנמכרים או הנמסרים בדרך אחרת לציבור, על פי עקרונות כלליים ומוגדרים מראש, ואשר לציבור אפשרות שווה לרכשם או לקבלם.</p>
<p>47. חבר הכנסת לא ירכוש ולא יקבל נכס ציבורי, בין במישרין ובין בעקיפין, מלבד רכישה או קבלה של נכסים הנמכרים או הנמסרים בדרך אחרת לציבור, על פי עקרונות כלליים ומוגדרים מראש, ואשר לציבור אפשרות שווה לרכשם או לקבלם; לענין זה, "נכס ציבורי" - נכס של המדינה, רשות מקומית, תאגיד המוקם על פי חוק, חברה ממשלתית או חברה עירונית, וכן חברת-בת של חברה כאמור.</p>	.47	<p>רכישת נכסים ציבוריים</p>	<p>ס' 8 לכללי האתיקה : חה"כ לא ירכוש ולא יקבל נכסי המדינה, בין במישרין ובין בעקיפין, מלבד רכישה או קבלה של נכסים הנמכרים או הנמסרים בדרך אחרת לציבור, על פי עקרונות כלליים ומוגדרים מראש, ואשר לציבור אפשרות שווה לרכשם או לקבלם.</p>

פרק ט': מתנות

מטרת פרק ט'
 48. ההגבלות על קבלת מתנות המוצעות לחבר הכנסת בשל היותו חבר הכנסת, כפי שנקבעו בפרק זה, מכוונות להבטיח טוהר מידות, למנוע מראית עין של השפעה בלתי ראויה על חבר הכנסת ולשמור על אמון הציבור בכנסת.

הגדרות - פרק ט'
 49. בפרק זה -
 "ועדת מתנות" - הוועדה שמונתה לפי סעיף 53;

"מתנה" - הקניית נכס או טובת הנאה אחרת, שלא בתמורה.

מתנה אסורה
 50. חבר הכנסת לא יקבל, במישרין או בעקיפין, עבור עצמו או בן משפחתו או אדם אחר המקורב אליו, מתנה המוצעת בשל היותו חבר הכנסת (בפרק זה - מתנה אסורה); יראו מתנה שניתנה לחבר הכנסת כמתנה שניתנה לו בשל היותו חבר הכנסת, אלא אם כן ניתן לנתינתה הסבר סביר אחר.

ס' 4 לכללי האתיקה: חה"כ לא יקבל, בין במישרין ובין בעקיפין, הנאה חומרית בעד מעשה שעשה, בכנסת או מחוץ לה, בתפקידו או במעמדו כחבר הכנסת.
 תקנה 1 לתקנות המתנות: הוצעה לעובד הציבור מתנה... בידי תושב ישראל או אזרח ישראלי, לרבות תאגיד שבשליטתם..., לא יקבל אותה אם לא ניתן לו היתר לפי תקנות אלה; ההיתר יכול שיהא לסוגים של מתנות או למתנה מסויימת, ויכול שיינתן מראש או בסמוך לאחר מעשה.
 החלטת ועדת האתיקה בעניין קבלת מתנות וטובות הנאה בידי חברי הכנסת מיום 12.2.02: חה"כ לא יקבל, לעצמו או לקרובו, טובת הנאה בקשר למילוי תפקידו, או בשל היותו חה"כ.
 "טובת הנאה" - כסף, שווה כסף, נכס, מוצר, שירות או טובת הנאה אחרת, ובכלל זה - (א) תלושי קניה ומתנות לחגים או לציון אירועים מיוחדים; (ב) הזמנות, כרטיסי מנוי או כרטיסים לאירועים או למתקנים שהכניסה אליהם היא בתשלום (כגון מתקני ספורט ובילוי, חדר כושר, מוזיאונים, מסעדות, בתי מלון, הצגות, קונצרטים וכיוצא באלה); (ג) הנחות בקשר לרכישת מצרך או קבלת שירות מעבר להנחה המקובלת לגבי כלל הציבור, או שדרוג מצרך או שירות מעבר לרמה לגביה ניתן תשלום...; (ד) ע"ח גופים עסקיים וגופים אחרים שאינם הכנסת, שלא באישור ועדת האתיקה.
 החלטת ועדת האתיקה בענין מתנות הנשלחות בדואר לחה"כ מיום 26.5.09: חה"כ אשר קיבל מתנה שאיננה בעלת ערך כלכלי זניח ומעוניין להחזיק בה, יכול לפנות לוועדת המתנות על מנת שזו תקבע האם ניתן לראות בה "מתנה קטנת ערך" וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין... במידה ומדובר במשלוח מתנות בדואר, לא ניתן לאפשר את קבלת המתנה.
 זאת, בין השאר, על מנת למנוע מצב שבו חה"כ הופכים, במודע או שלא במודע, לסוכנים שיווקיים של מוצרים מסויימים, וכן על מנת למנוע מצב שבו חה"כ מוצפים במתנות שגם אם ערכן לא גבוה, הן יכולות ליצור קשר מתנות שוטף בין גורמים כלכליים לבין חברי הכנסת.

סייג לאיסור

51. אלה לא ייחשבו מתנה אסורה :

(1) מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין ;

(2) סיוע מקצועי הניתן לחבר הכנסת בקשר למילוי תפקידו בכנסת ; אולם, אם ניתן הסיוע על בסיס קבוע או מתמשך או אם מדובר בייצוג חבר הכנסת בפני בית המשפט, לא יהיה חבר הכנסת רשאי לקבלו אלא אם כן ועדת האתיקה אישרה זאת מראש ;

(3) השתתפות באירוע, לרבות כינוס או השתלמות, כאשר ההשתתפות כרוכה בתשלום, אם מדובר באחד מאלה :

(א) אירוע ממלכתי או אירוע בעל אופי ציבורי-רשמי ;

(ב) אירוע שהכנסותיו מיועדות למטרה ציבורית ;

(ג) אירוע תרבותי או דיון ציבורי שחבר הכנסת משתתף בו כמרצה או כמתדיין ;

(ד) אירוע שבהזמנה אליו צוין כי חבר הכנסת הוא אורח כבוד ;

(ה) אירוע תרבות מיוחד שחבר הכנסת הוזמן אליו בתוקף תפקידו ולאור החשיבות הציבורית שבהשתתפותו, ושעלות ההשתתפות בו לציבור סבירה ומקובלת ;

ס' 2(ב) לחוק המתנות מסייג האיסורים על "מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין". החלטת ועדת האתיקה מיום 12.2.02 - סייג לאיסור : קבלת מתנה סמלית הניתנת לשם פרסומת או מטעמי נימוס ; קבלת מתנה שנהוג לתיתה, לרגל מאורע חגיגי של חה"כ (כגון בר מצוה או חתונה) או של קרובו ; קבלת מתנה מחברים לעבודה או קבלת פרס על הישגים, אם ניתן להענקתו פומבי בדרך שנקבעה בתקנות לפי חוק שירות הציבור (מתנות).

החלטת ועדת האתיקה - לא ייחשבו כטובת הנאה שאסור לקבלה :
(1) השתתפות ללא תמורה באירועים המפורטים להלן, הכרוכים לגבי כלל הציבור בתשלום, אליהם הוזמן חה"כ בתוקף תפקידו : (א) אירוע ממלכתי או אירוע בעל אופי ציבורי-רשמי (כגון אירוע לציון מאורעות בתולדות המדינה) ; (ב) אירוע שהכנסותיו מיועדות למטרה ציבורית ; (ג) אירוע פומבי (כגון אירוע ספורט או תרבות) בו משמש חה"כ אורח כבוד ; (ד) אירועי תרבות, השתלמויות או ימי עיון שבהם משתתף חה"כ כמרצה או כדובר .

(2) השתתפות באירועים המפורטים להלן, שאינם כרוכים בתשלום, אליהם הוזמן חה"כ בתוקף תפקידו : (א) אירוע חגיגי של מוסדות, מפעלים או בתי עסק ; (ב) שמחות בעלות אופי משפחתי כגון בר מצווה או חתונה .

ר' גם החלטת ועדת האתיקה בעניין השתתפות חברי הכנסת בכנסים הנערכים בישראל מיום 28.10.08 (החלטה מס' 39/17), המתירה מימון השתתפות בכנס הנערך ע"י גוף שאינו עסקי, כאשר חה"כ מרצה או משתתף בפאנל.

החלטת ועדת האתיקה מיום 6.7.04 : אם מדובר בהצגה או באירוע תרבות אחר שלנושאו יש זיקה ישירה לאופי עבודתם ולתפקידם של חברי הכנסת והם הוזמנו לאירוע זה, למעשה, בתוקף תפקידם - אין המדובר בטובת הנאה שאסור לקבלה ...
החלטת ועדת האתיקה מיום 5.6.07 : גם במקרה שבו מדובר בהצגה או באירוע תרבות אחר מיוחד אשר קיימת חשיבות ציבורית להשתתפות חברי הכנסת באירוע והם הוזמנו לאירוע זה, למעשה, בתוקף תפקידם - אין המדובר בטובת הנאה שאסור לקבלה ...

(ו) אירוע שוועדת האתיקה אישרה מראש את ההשתתפות בו, תוך התחשבות בתפקידו המיוחד של חבר הכנסת, במעמד הכנסת ובחשיבות הציבורית של האירוע.

52. (א) חבר הכנסת שקיבל מתנה אסורה, יחזירה מיד למי שנתנה.

(ב) אם בנסיבות המקרה אין אפשרות להחזיר את המתנה למי שנתנה, או אין זה ראוי לעשות כן, ימסור חבר הכנסת את המתנה לכנסת, באמצעות ועדת המתנות, בתוך חמישה עשר ימים מיום שנתקבלה או מיום שנודע לו עליה, והיא תקום לקניין הכנסת.

(ג) אם אין במתנה קניין, כגון שירות שנתקבל, ישלם חבר הכנסת לכנסת את שווייה או, אם השווי אינו ידוע, את השווי כפי שתקבע ועדת המתנות.

(ד) חבר הכנסת המוסר לכנסת מתנה שקיבל, או משלם לכנסת את שווי המתנה, יצרף הודעה הכוללת פרטים אלה: השם ופרטים אישיים של נותן המתנה, המועד והנסיבות של קבלת המתנה, תיאור המתנה ושווייה המשוער.

53. (א) יושב ראש הכנסת ימנה ועדה לטיפול במתנות בהרכב הקבוע בחוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979 או בתקנות שלפיו.

החזרת מתנה אסורה

חוק המתנות: ניתנה לעובד הציבור באשר הוא עובד הציבור מתנה - בין בישראל ובין בחוץ לארץ, בין שניתנה לו עצמו ובין שניתנה לבן זוגו החי עמו או לילדו הסמוך על שולחנו - ועובד הציבור לא סירב לקבלה ולא החזירה לנותנה לאלתר, תקום המתנה לקנין המדינה; ובמתנה שאין בה קנין חייב עובד הציבור לשלם לאוצר המדינה את שווייה.

החלטת ועדת האתיקה: ניתנה לחה"כ טובת הנאה אסורה והוא לא החזירה לנותן, תקום טובת ההנאה לקנין הכנסת. חה"כ שקיבל טובת הנאה וברצונו להחזיק בה ולא להעבירה לכנסת, יפנה לקבלת היתר לוועדת ההיתרים לפי חוק שירות הציבור (מתנות).

סי' 3(א) לחוק המתנות: על קבלת מתנה שסעיף 2 חל עליה חייב עובד הציבור להודיע ועליו לנהוג בה במועד ובדרך שנקבעו בתקנות.

תקנה 2(א): עובד הציבור, שהוא או בן משפחתו... קיבל מתנה שהחוק חל עליה, יעביר את המתנה לוועדה המשרדית בתוך חמישה עשר ימים מיום שנתקבלה או מיום שנודע לו על קבלתה, לפי המאוחר, בצירוף הודעה הכוללת פרטים אלה: שם מקבל המתנה... שם נותן המתנה, פרטיו ומענו; מועד קבלת המתנה ונסיבות קבלתה; תיאור המתנה המאפשר את זיהויה; ושווייה המשוער של המתנה.

ועדת המתנות והטיפול במתנות

תקנה 1א: (א) בכל משרד ממשלתי תמונה ועדה לטיפול במתנות שקיבל עובד או נושא משרה במשרד (להלן - הוועדה המשרדית). (ב) כתברי הוועדה המשרדית יכהנו היועץ המשפטי והחשב של המשרד הממשלתי, או נציגיהם וכן ראש אגף משאבים חומריים (בנא"מ), או נציג אחר שיקבע המנהל הכללי של המשרד.

(ב) אלה הסמכויות של ועדת המתנות :

(1) להחליט, לבקשת חבר הכנסת, אם מתנה שקיבל או עשוי לקבל, היא מתנה מותרת או אסורה;

(2) להחליט על דרך הטיפול במתנה שקמה לקניין הכנסת, ובכלל זה על שמירת המתנה בכנסת, הצגתה, מכירתה או מסירתה לגוף ציבורי;

(3) להמליץ לוועדת האתיקה בדבר הקניית מתנה אסורה לחבר הכנסת.

(ג)³ ביקש חבר הכנסת כי תוקנה לו מתנה אסורה, מראש או לאחר שנמסרה לו, יפנה בבקשה לוועדת האתיקה, באמצעות ועדת המתנות; ועדת האתיקה רשאית להחליט, על יסוד בקשה מנומקת של חבר הכנסת, לתת לו היתר לקבל מתנה אסורה, בתנאים שתקבע, לרבות תנאי שישלם לכנסת את שווי המתנה, או ללא תנאים, ובלבד שהוועדה לא תיתן היתר כזה אם יש למתנה ערך בעבור המדינה או הכנסת מעבר לערך הכספי של המתנה, או אם יהיה בכך משום חשש לפגיעה או מראית עין של פגיעה בטוהר המידות; ועדת האתיקה רשאית לבקש הערכה של שמאי בדבר שווייה של מתנה שחבר

תקנה 2(ג): עובד הציבור רשאי לפנות לוועדה המשרדית בבקשה לקבוע אם מתנה שקיבל היא מתנה קטנת ערך וסבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות ענין...

תקנה 3א: (א) ביקש עובד הציבור כי תוקנה לו מתנה שקיבל, יפנה לוועדה המשרדית בבקשה מנומקת; בקשה כאמור יכול שתצורף להודעה לפי תקנה 2. (ב) הוועדה המשרדית תעביר את הבקשה לוועדת ההיתרים, ורשאית היא לצרף לבקשה את חוות דעתה.

ס' 2(1א) לחוק המתנות: עובד הציבור רשאי לבקש היתר להקנות לו מתנה שקיבל, ואולם לא יינתן היתר להקניית מתנה למקבלה... אם יש למתנה ערך בעבור המדינה מלבד ערכה הכלכלי, או אם יש בהקנייתה לעובד הציבור משום חשש לפגיעה בטוהר המידות; קבלת היתר לפי סעיף קטן זה מותנית בתשלום לאוצר המדינה, והכל בדרך, במועד וכפי שיקבע שר המשפטים.

תקנה 3: (א) תוקם ועדת היתרים שסמכויותיה - (1) לתת היתר לפי תקנה 1; (2) להחליט בדבר הקניית המתנה, כולה או מקצתה, למקבלה, בין שכבר נמסרה על ידיו על פי הוראות תקנות אלה ובין שטרם נמסרה; (3) להחליט בדבר שחרור עובד הציבור מתשלום השווי...; (4) להחליט בדבר הפקדת המתנה, כולה או מקצתה, בידי מקבלה ובדבר תנאי ההפקדה. (ב) ועדת היתרים תהיה בהרכב של 3 שמינה שר המשפטים; בראשה יעמוד שופט... (ג) ביקש עובד הציבור כי תוקנה לו מתנה שקיבל, רשאית הוועדה לפנות לשמאי מוסמך... ולהטיל את הוצאות הערכת השווי על המבקש.

תקנה 4: (א) ועדה לא תיתן היתר לפי תקנה 1, לא תקנה מתנה למקבלה, לא תשחרר עובד ציבור מתשלום השווי של מתנה ולא תרשה את הפקדתה שלא בידי רשות ציבורית, אלא אם ראתה שאין בעצם קבלת המתנה, בהקניה, בשחרור או בהקפדה כאמור, לפי הענין, משום פגיעה בטוהר המידות. (ב) לא תוקנה מתנה למקבלה אם יש בהקנייתה משום חשש לפגיעה בטוהר המידות, או אם יש במתנה ערך בעבור המדינה מלבד ערכה הכלכלי.

³ סעיף זה מחייב תיקון מקביל של חוק שירות הציבור (מתנות).

הכנסת קיבל, או לקבוע את השווי בדרך אחרת, ולהחליט אם הוצאות השומה יוטלו על חבר הכנסת.

(ד) ועדת האתיקה רשאית להחליט על מתן היתר להחזקת סוג של מתנות על ידי חברי הכנסת שקיבלו אותן, בתנאים שהוועדה תקבע.

ספר מתנות 54. ועדת המתנות תנהל ספר מתנות, ובו רישום של כל המתנות וההודעות שקיבלה מחברי הכנסת, וכן רישום של כל החלטה שקיבלה או פעולה שנקטה לגבי המתנה, לרבות החלטה בדבר מתן היתר להחזקת מתנה; ספר המתנות יפורסם באתר האינטרנט של הכנסת.

עזרה רפואית והוצאות משפטיות 55. (א) חבר הכנסת רשאי לאסוף תרומות למימון עזרה רפואית או הוצאות משפטיות עבורו או עבור בן משפחתו, אם קיבל לכך אישור מראש מאת ועדת האתיקה, לאחר שמצאה כי קיים צורך מיוחד המצדיק איסוף תרומות.

(ב) אישרה ועדת האתיקה איסוף תרומות, תוקם לצורך זה עמותה שהרכבה יאושר על ידי ועדת האתיקה; העמותה תאסוף תרומות בדרך ההולמת את כבוד הכנסת וכבוד חבריה.

(ג) התרומות שנאספו ישמשו רק למטרה שעבורה הן נאספו; כל תרומה לא תעלה על סכום סביר בהתחשב בניסיונות המקרה.

החלטת ועדת האתיקה מיום 11.6.02: ככלל, הוועדה איננה רואה בקבלת ספרים מגופים שונים עניין האסור מתוקף איסור קבלת טובת הנאה. על כן, אין הוועדה מוצאת לנכון להוציא כללים והנחיות בנושא זה. הוועדה משאירה לשיקול דעתו של כל חבר כנסת מתי לדחות ומתי לקבל ספר ו/או סדרת ספרים מגוף כלשהו וזאת בהתחשב בשווי מתנה ו/או חשש לניגוד ענינים.

תקנה 2(ב): הוועדה המשרדית תנהל רישום של הודעות ומתנות שקיבלה לפי תקנת משנה (א), בספר המתנות של המשרד הממשלתי, וכן של כל החלטה שקיבלה או פעולה שנקטה בקשר עם מתנה.

החלטת ועדת האתיקה בעניין קבלת תרומות למימון הגנה משפטית ועזרה רפואית מיום 1.7.97: אין אנו רואים לאסור על חה"כ לקבל תרומות (לשם מימון הגנה משפטית או טיפול רפואי) באופן ישיר, אך אנו בדעה כי הדרך הנאותה לאיסוף תרומות, היא על ידי עמותה שתוקם על פי חוק העמותות, וחה"כ עצמו לא יהיה חבר בה. העמותה, היא שתעסוק במלאכת איסוף התרומות וכל הקשור בכך, והיא שתשלם את הוצאות ההגנה המשפטית או הטיפול הרפואי.

ס' 10א לחוק החסינות קובע הוראות בדבר השתתפות בהוצאות משפטיות של חה"כ. לפי ס' 75(7) לכללים שמכוחו, חה"כ אינו זכאי להשתתפות בהוצאות משפטיות בהליך מסוים אם החליט לאסוף או הסכים לקבל תרומות לצורך ייצוג משפטי באותו הליך.

החלטת ועדת האתיקה: לא יוקמו דוכנים להתרמה ולא יישלחו מתרימים לבתים, אלא ייפתחו חשבון או חשבונות בנק שאליהם יתבקשו התורמים להעביר תרומותיהם; הפניה לתורמים תיעשה באמצעות מודעות בעתונות או מכתבים אישיים; כאשר התרומה המבוקשת היא לצורך מימון הגנה משפטית, לא יהיה בנוסח הפניות לתורמים משום הטלת דופי ברשויות המדינה ולא תיחוס להם כוונת רדיפה כנגד חה"כ או האשמות כיו"ב.

(ד) חבר הכנסת שאסף תרומות ימסור לוועדת האתיקה את רשימת התורמים וסכום כל תרומה, במועד שוועדת האתיקה תקבע ולא מאוחר מן המועד שבו נסתיים איסוף התרומות; ועדת האתיקה רשאית להחליט כי תרומה שניתנה בסכום בלתי סביר, או תרומה החורגת מכללים אלה מבחינה אחרת, תוחזר כולה או חלקה לתורם.

(ה) לאחר שפג הצורך הרפואי או המשפטי שהביא לאיסוף התרומות, תפורק העמותה, והכספים שנותרו בקופתה יוחזרו לתורמים או יועברו למטרה ציבורית מתאימה, הכל כפי שתאשר ועדת האתיקה.

(א) 56. נסיעה של חבר הכנסת לחו"ל במימון של אדם אחר או גוף שאינו הכנסת או המשרד הממשלתי שבו חבר הכנסת מכהן כשר או כסגן שר, טעונה אישור מראש על ידי ועדת האתיקה.

(ב) ועדת האתיקה תדון בבקשה לאישור נסיעה לחו"ל על יסוד בקשה בכתב של חבר הכנסת המציינת את מטרת הנסיעה, הגוף המזמין והגוף המממן, פרטי המימון ותכנית הנסיעה; חבר הכנסת יצרף לבקשתו את ההזמנה לנסיעה.

(ג) ועדת האתיקה לא תאשר נסיעה מממונת על ידי גוף עסקי ישראלי או על ידי אדם המקיים עסקים בישראל.

העמותה תודיע מראש, כי עם סיום ההליכים המשפטיים היא תתפרק, ויתרת הכספים - אם יהיו - יימסרו למטרה ציבורית שתצוין; לכשתתפרק העמותה, תפרסם בעתונות דו"ח בהתאם; על חה"כ עצמו להימנע מקבלת תרומה כלשהי, בין במישרין ובין באמצעות העמותה, כאשר קיים חשש כלשהו לאפשרות של ניגוד ענינים; כמו כן על חה"כ לעקוב אחר רשימת התורמים וגובה התרומות, ובמידת הצורך, לבקש החזרת תרומות שאינן עומדות במבחנים שלעיל, לתורמים.

החלטת ועדת האתיקה מיום 12.2.02: נסיעות לחו"ל של חברי הכנסת שלא במסגרת משלחות מטעם הכנסת טעונה אישור מראש של ועדת האתיקה.

נסיעות לחו"ל

החלטת ועדת האתיקה מיום 12.7.05: פניה אל ועדת האתיקה לאישור נסיעה, תהיה בכתב ותחתם על ידי חה"כ. בבקשה יש לפרט את מטרת הנסיעה, פרטי הגוף שמממן את הוצאות הנסיעה ומהות פעילותו של אותו גוף. לפניה יש לצרף את ההזמנה ולהעבירה לוועדה באמצעות מנהלת הוועדה. יש להעביר את הפניה פרק זמן סביר מראש, אשר יאפשר לוועדה להתכנס ולדון בה. מקרים חריגים בלבד יידונו בסבב טלפוני בין חברי הוועדה ויאושרו רק אם היתה הסכמה של כל חברי הוועדה למתן האישור ללא התכנסות.

ס' 4.4 להחלטת ועדת האתיקה: נסיעה בהזמנת גוף עסקי ישראלי אסורה בהחלט.

(ד) ועדת האתיקה לא תאשר נסיעה לחו"ל אלא אם כן ראתה שאין בנסיעה ובקבלת המימון לה בידי חבר הכנסת משום חשש לניגוד עניינים בין פעילותו של חבר הכנסת לבין הגוף המזמין או המממן, ושאינו בכך משום פגיעה במעמדו ובמילוי תפקידו של חבר הכנסת.

(ה) חבר הכנסת הנוסע לחו"ל באישור ועדת האתיקה, לא יקבל כל תשלום מהגוף המממן או מגוף אחר או אדם אחר עבור הרצאה או שירות אחר, אלא רק עבור כיסוי הוצאות הנסיעה.

(ו) חבר הכנסת הנוסע לחו"ל באישור ועדת האתיקה לא יקבל כל טובת הנאה מחברת התעופה שבה הוא טס, לרבות הטבה הניתנת בדרך של חברות במועדון, צבירת נקודות וכיוצא באלה.

(ז) שר או סגן שר המבקש לשלוח חבר הכנסת לחו"ל, או לצרף חבר הכנסת לנסיעת השר או סגן השר לחו"ל, יפנה מראש בבקשה מנומקת בכתב לוועדת האתיקה ויבקש את אישורה; שליחה או צירוף של חבר הכנסת לנסיעה כאמור צריך שיעשו על יסוד שיקולים עניינים; מימון הנסיעה יהיה על חשבון המשרד הממשלתי הנוגע בדבר.

אין מניעה לאשר נסיעה בהזמנת מוסד או גוף ציבורי ישראלי ובמימונו, ובלבד שח"כ לא מקבל תמורה מהגוף המזמין למעט החזר הוצאות ממשי (כרטיס טיסה, הוצאות לינה בבית מלון וכיוצא באלה, כי בשום מקרה אין לאשר החזר גלובלי), ואין חשש לניגוד עניינים בין פעילותו של ח"כ לבין הגוף המזמין.

החלטת ועדת האתיקה מיום 21.6.05: חלק ניכר מהגופים המקיימים מפעלים שונים לטובת הציבור, או הפועלים בדרך אחרת לקידום מטרות ציבוריות, נתמכים ע"י אנשי עסקים וחברות, המאפשרים בפועל את פעילותם הברוכה. עם זאת, קיים קושי באישור נסיעות לחו"ל לצורך השתתפות בארועים של אותם גופים, גם אם מטרת הארועים הינה חשובה ביותר, כשההזמנה להם נעשית על ידי הגורם העסקי התומך באותו גוף. לפיכך, ועדת האתיקה מבקשת להבהיר, כי תוכל לאשר פניות לנסיעות לחו"ל... רק אם ההזמנה היא של המוסד או של הגוף הציבורי, ולא מטעם אנשי העסקים או הגופים העסקיים.

ס' 14 לכללי האתיקה: ח"כ לא יקבל תשלום בעד הרצאות או הופעות בחו"ל; בכל מקרה לא יקבל ח"כ תשלום אם נסע לחו"ל בשליחות ממלכתית או בשליחות מוסד ציבורי.

החלטת ועדת האתיקה מיום 27.2.07 (10/17): זיכוי חשבונו של ח"כ בנקודות מועדון "הנוסע המתמיד" בחברות תעופה כלשהן, כאשר ח"כ נוסע לחו"ל שלא במימונו האישי הינו אסור שכן יש בכך משום קבלת טובת הנאה חומרית אסורה בעד הנסיעה. האחריות לכך שחשבונו המועדון של ח"כ לא יזוכה בגין נסיעות שאינן במימונו העצמי של ח"כ מוטלת על ח"כ עצמו, ועליו לוודא בכל נסיעה בתפקיד כי אין הוא מקבל כל זיכוי כאמור.

ס' 1 להחלטת ועדת האתיקה: ועדת האתיקה החליטה כי הצטרפות ח"כ אל שר היוצא לחו"ל, כמוה כמינוי זמני לתפקיד של חבר במשלחתו של השר, ועל כן נדרש אישורה של הוועדה לנסיעה מסוג זה.

שר המבקש לצרף לנסיעתו ח"כ, יפנה בכתב מבעוד מועד אל ועדת האתיקה, וינמק בקשתו. צירופם או שיגורם של חברי הכנסת לנסיעות מסוג זה צריך שיעשה על בסיס כישוריהם האישיים ולא דווקא לפי השתייכותם המפלגתית. מימון הנסיעה יהיה על ידי המשרד הממשלתי הנוגע בדבר.

(ח) חבר הכנסת הנוסע לחו"ל באישור ועדת האתיקה רשאי לבקש מהוועדה כי תאשר שהגוף המממן את נסיעתו, יממן גם את הצטרפותו לנסיעה לנסיעה של אחד מעוזריו הפרלמנטריים.

(ט) במקרה שבו מצרף חבר הכנסת בן משפחה לנסיעה לחו"ל, מימון הנסיעה של בן המשפחה יהיה על חשבון חבר הכנסת ולא על ידי הכנסת או הגוף המזמין או הגוף המממן.

החלטת ועדת האתיקה מיום 17.11.09 (15/18) : אין מניעה כי גוף חיצוני המממן את נסיעתו של ראש האופוזיציה לחו"ל יממן גם את הצטרפותו לנסיעה של עוזרו הבכיר או של אחד מעוזריו הפרלמנטריים.

סי' 8 להחלטת ועדת האתיקה : אין מניעה שבני זוג של חברי הכנסת יצטרפו לנסיעות חברי הכנסת לחו"ל, אולם מובהר בזה כי בכל מקרה מימון הנסיעה של בן הזוג יהיה על ידי חה"כ עצמו ולא על ידי הכנסת או הגוף המזמין, לפי הענין.

פרק י': הצהרת הון

<p>57. מטרת הכללים בדבר הצהרת הון היא להגן על טוהר המידות ולאפשר בקרה במצב של ניגוד עניינים.</p>	<p>מטרת פרק י'</p>
<p>58. (א) בתוך שישים ימים מיום שהיה לחבר הכנסת, וכל אימת שחל שינוי משמעותי בתוכן הצהרתו, וכן בתוך שישים ימים לאחר סיום כהונתו כחבר הכנסת, יגיש חבר הכנסת לוועדת האתיקה, על גבי טופס שקבעה הוועדה, הצהרה שבה הפרטים הבאים:</p>	<p>הצהרת הון</p>
<p>(1) ההון, הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והחובות שיש לחבר הכנסת ולבני משפחתו; בהצהרה יצוינו סוג הנכסים וערכם בעת רכישתם;</p>	<p>ס' 13ב לחוק החסינות: חה"כ או מי שחדל מהיות חה"כ, יגיש הצהרת הון כפי שנקבע בכללי האתיקה לחברי הכנסת.</p> <p>ס' 15 לכללי האתיקה: תוך שישים ימים מיום היבחרו לכנסת, או מיום שהיה לחה"כ, כל אימת שחל, לדעתו, שינוי משמעותי בתוכן הצהרתו, וכן תוך שישים ימים לאחר סיום כהונתו כחה"כ, יגיש חה"כ ליו"ר הכנסת, על פי טופס שקבע יו"ר הכנסת, הצהרה שבה הפרטים הבאים:</p> <p>ועדת האתיקה החליטה ביום 29.7.08 (החלטה מס' 34/17) כי חה"כ שכהן תקופה קצרה שאינה עולה על 60 ימים, ולא נבחר לכהונה נוספת, פטור מהחובה להגיש הצהרת הון.</p> <p>ההון, הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והחובות שיש לחה"כ ולבני משפחתו; בהצהרה יצוינו סוג הנכסים וערכם בעת רכישתם;</p>
<p>(2) מקורות ההכנסה של חבר הכנסת ובני משפחתו וסכומי ההכנסה מכל מקור נוסף.</p>	<p>מקורות ההכנסה של חה"כ ובני משפחתו וסכומי ההכנסה מכל מקור נוסף.</p>
<p>(ב) חבר הכנסת אשר נבחר לתקופת כהונה רצופה נוספת, ואשר אינו חייב בהגשת הצהרת הון כאמור בסעיף קטן (א), יגיש לוועדת האתיקה, בתוך שישים ימים מיום היבחרו לתקופת כהונה נוספת, הצהרה שלפיה לא חל שינוי משמעותי בתוכן הצהרתו הקודמת.</p>	<p>חה"כ אשר נבחר לתקופת כהונה רצופה נוספת, ואשר אינו חייב בהגשת הצהרת הון כאמור בס"ק (א), יגיש ליו"ר הכנסת, בתוך שישים ימים מיום היבחרו לתקופת כהונה נוספת, הצהרה שלפיה לא חל שינוי משמעותי בתוכן הצהרתו הקודמת.</p>
<p>(ג) מי שחברותו בכנסת הושעתה לפי סעיף 42ב(א) לחוק-יסוד: הכנסת, יגיש הצהרת הון, כאמור בסעיף קטן (א), בתוך שישים ימים מיום שחזר למלא את משרתו לפי סעיף 43(ב) לחוק היסוד.</p>	<p>מי שחברותו בכנסת הושעתה לפי ס' 42ב(א) לחוק-יסוד: הכנסת, יגיש ליו"ר הכנסת הצהרת הון ... בתוך שישים ימים מיום שחזר למלא את משרתו לפי ס' 43(ב) לחוק-יסוד: הכנסת.</p>

ס' 15א לכללי האתיקה: על אף האמור בס' 15, רשאי יו"ר הכנסת, אם סבר כי הנסיבות מצדיקות זאת, להאריך את המועד להגשת ההצהרה מפעם לפעם, לתקופה שלא תעלה על 30 ימים, ובלבד שסך כל ההארכות לא יעלה על 90 ימים.

ס' 16 לכללי האתיקה: (ב) יו"ר הכנסת רשאי, אם לדעתו נסיבות הענין מצדיקות זאת, לדווח על אי קיום כללי פרק זה או על סטיה מהם בידי חה"כ, לוועדת האתיקה של הכנסת ולהביא לידיעתה את ממצאיו. (ג) ראה יו"ר הכנסת כי קיים חשש לעבירה פלילית, יעביר את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

ס' 16א לכללי האתיקה: יו"ר הכנסת ישמור על סודיות הצהרות חברי הכנסת ולא יגלה כל פרט מהן, אלא בהסכמתו או על פי בקשתו של חה"כ המצהיר, או על פי דרישה של בית המשפט.

ס' 13ד(ז) לחוק החסינות: הוראות ס' זה יחולו גם על מי שחדל להיות חה"כ, ואולם לענין ס"ק (א1) יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה מי שחדל מהיות חה"כ אם טרם חלפה שנה מהמועד שבו חייב היה להגיש את הצהרת ההון.

(ד) יושב ראש ועדת האתיקה רשאי, אם סבר כי הנסיבות מצדיקות זאת, להאריך את המועד להגשת ההצהרה מפעם לפעם, לתקופה שלא תעלה על שלושים ימים, ובלבד שסך כל ההארכות לא יעלה על תשעים ימים.

(ה) הצהרות ההון שהוגשו לוועדת האתיקה יועברו, מבלי שנפתחו, לעיונו של היועץ המשפטי לכנסת, והוא יעיין בהן בנוכחותו של חבר הכנסת שהגישן, אלא אם כן הסכים חבר הכנסת כי העיון ייעשה שלא בנוכחותו; היועץ המשפטי לכנסת יבדוק את הצהרות ההון וינחה את חברי הכנסת לגבי הגשתן בהתאם לכללים אלה, לרבות בדבר הצורך בתיקונים והשלמות; מצא היועץ המשפטי לכנסת כי חבר הכנסת הגיש הצהרת הון שלא בהתאם לכללים, וחבר הכנסת לא תיקן את הצהרתו, יציין זאת היועץ המשפטי לכנסת במסמך שיישמר ביחד עם הצהרת ההון.

(ו) הצהרות ההון של חברי הכנסת יישמרו בסודיות ואין לגלות כל פרט מהן, אלא בהסכמתו או על פי בקשתו של חבר הכנסת המצהיר, או על פי דרישה של בית משפט.

(ז) ועדת הקובלנות תדון ותחליט בעניינו של חבר הכנסת שלא הגיש הצהרת הון או הגישה באיחור; דיון כאמור יתקיים גם בעניינו של מי שחדל לכהן כחבר הכנסת ובלבד שטרם חלפה שנה מהמועד שבו היה חייב להגיש את הצהרת ההון.

(ח) בסעיף זה, "בן משפחה" - בן זוג, ילד קטין או כל קרוב שפרנסתו על חבר הכנסת.

פרק י"א: שדלנים

- מטרת פרק י"א** 59. מטרת הכללים בפרק זה היא למנוע שימוש לרעה בקשר בין חברי הכנסת לבין שדלנים.
- העסקת שדלן** 60. חבר הכנסת יימנע מהעסקת שדלן, או מפעילות לטובת שדלן, בכנסת או מחוץ לכנסת, בין במישרין ובין באמצעות עוזר של חבר הכנסת.
- הימנעות מהתחייבות** 61. חבר הכנסת לא יתחייב כלפי שדלן או לקוחותיו כי יצביע או יפעל בדרך מסוימת.
- טובת הנאה** 62. חבר הכנסת יסרב לקבל משדלן, במישרין או בעקיפין, תמורה או טובת הנאה אחרת, בין עבורו ובין עבור אדם או גוף אחר.

ס' 67 לחוק הכנסת: עוזר פרלמנטרי אינו רשאי לפעול כשדלן בכנסת.

ס' 69 לחוק הכנסת: לא יעשה שדלן אחד מאלה ... (4) יביא את חה"כ להתחייב כלפי השדלן או לקוחותיו כי יצביע או יפעל בדרך מסוימת.

ס' 69 לחוק הכנסת: לא יעשה שדלן אחד מאלה ... (1) יציע או יעניק לחה"כ טובת הנאה במסגרת מאמציו לקדם את ענייניהם של לקוחותיו.

החלטת ועדת האתיקה בעניין קבלת מתנות וטובות הנאה בידי חה"כ מיום 26.12.06: ועדת האתיקה ביקשה להבהיר, את המובן מאליו, כי על חה"כ לסרב לקבל משדלן, במישרין או בעקיפין, תמורה או טובת הנאה, בין עבורו ובין עבור אדם או גוף אחר. יוער, כי בענין זה לא יחול הסייג המצוי בהחלטת ועדת האתיקה בענין קבלת מתנות וטובות הנאה, הקובע כי "קבלת מתנה שנהוג לתיתה, לרגל מאורע חגיגי של חה"כ (כגון בר מצווה או חתונה) או של קרובו" אינה בגדר טובת הנאה. עצם נתינת מתנה לחבר כנסת על ידי בעל ענין (כדוגמת שדלן) יכול שיהיה בה משום ביטוי לצפייה עתידית לקבלת טובת הנאה ודי בכך כדי לאיין את היסוד האישי הנדרש ל"מתנה אישית" בשל אירוע משפחתי. משכך, על חה"כ לסרב לקבל כל מתנה, תמורה או טובת הנאה בין בעבורו ובין עבור אדם או גוף אחר הניתנת על ידי שדלן.

פרק י"ב: תפקידים מיוחדים בכנסת

מטרת פרק י"ב 63. מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח שנושאי תפקידים מיוחדים בכנסת יהיו ראויים לתפקידם וימלאו את תפקידם באופן ראוי.

יושב ראש הכנסת 64. (א) יושב ראש הכנסת ינהל את ענייני הכנסת באופן ממלכתי, שישמור על מעמדה, כבודה ועצמאותה, יפעל כדי שהכנסת תמלא את תפקידיה באופן תקין ויעיל, ויעשה לטיפוח אמון הציבור בכנסת.

(ב) יושב ראש הכנסת מייצג את הכנסת על כל סיעותיה, ובכהונתו ינהג בסיעות ובכל חברי הכנסת בכבוד, בשוויון ובהגינות.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו גם על סגן ליושב ראש הכנסת המנהל את ישיבת הכנסת או הממלא את אחד מתפקידי יושב ראש הכנסת.

יושב ראש ועדה 65. (א) יושב ראש ועדה ינהג בכל חברי הוועדה בכבוד, בשוויון ובהגינות.

(ב) יושב ראש ועדה יבטיח יחס של כבוד לעובדי הכנסת ולמוזמנים לישיבות הוועדה.

(ג) בסעיף זה, "ועדה" - לרבות ועדת משנה.

ס' 6(א) לתקנון הכנסת: יו"ר הכנסת ינהל את ענייני הכנסת, ייצג אותה כלפי חוץ, ישמור על כבודה, על הסדר בישיבותיה ועל קיום תקנונה.

חדש

החלטת ועדת האתיקה מיום 14.6.10 (החלטה מס' 32/18): ועדת האתיקה מבקשת להפנות את תשומת לבם של יושבי ראש הוועדות וחברי הכנסת כולם, לכך שיש להקפיד שבפרסומי ועדה ובהודעות רשמיות לעיתונות לא יצוטטו דברים שיוחסו לאדם ספציפי שלא השתתף בדיון, בנוגע לדברים שכביכול אמר או מעשים שכביכול עשה שהם בעלי פן שלילי, או עלולים לפגוע בשמו הטוב, בפרטיותו, וכד' - מבלי שניתנה לאותו אדם הזדמנות נאותה להתייחס לדברים. העובדה שדברים שיש בהם פגיעה באדם נאמרו בישיבת ועדה על ידי אחד המוזמנים, אין בה כדי להתיר לחבר הכנסת או לוועדת הכנסת לחזור עליהם בהודעת סיכום או בהודעה לעיתונות, גם אם הדברים מיוחסים למוזמן שאמר אותם.

פרק י"ג: ועדת האתיקה

מטרת פרק י"ג	66.	מטרת הכללים בפרק זה היא להסדיר את המינוי והתפקוד של ועדת האתיקה, באופן שיאפשר לה לפעול כראוי לטיפול האתיקה בקרב חברי הכנסת.
מינוי ועדת האתיקה ⁴	67.	(א) יושב ראש הכנסת ימנה ועדת אתיקה לחברי הכנסת ובה שבעה חברי הכנסת שאינם שרים או סגני שרים, ויקבע את היושב ראש שלה מבין חבריה. (ב) במינוי חברי ועדת האתיקה, יתחשב יושב ראש הכנסת, בין השאר, בהרכב הסיעתי של הכנסת, תוך מתן ייצוג הולם לסיעות האופוזיציה, וכן בתכונות הנדרשות לכהונה בוועדת האתיקה, ובתפקידים אחרים שחבר הכנסת ממלא בכנסת. (ג) יושב ראש הכנסת ימנה, מבין חברי ועדת האתיקה, ועדת משנה לקובלנות בהרכב של שלושה חברים, לפחות אחד מהם מסיעות האופוזיציה, שתדון בקובלנות שהוגשו נגד חברי הכנסת; יושב ראש ועדת האתיקה יהיה יושב ראש ועדת הקובלנות. (ד) עם מינוי ועדת הקובלנות יקבע יושב ראש הכנסת, לגבי חברי ועדת האתיקה שאינם חברי ועדת הקובלנות, את הסדר שלפיו ישמשו כחברים בוועדת הקובלנות במקרה של נבצרות או פסילה של חבר ועדת הקובלנות. (ה) חל שינוי מהותי בהרכב הקואליציוני שיש לו השלכה על הרכב ועדת האתיקה או ועדת הקובלנות, לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג), רשאי יושב ראש הכנסת לשנות את הרכב ועדת האתיקה או ועדת הקובלנות בהתאם לאמור באותם סעיפים קטנים, לפי העניין.

ס' 13ד(ב) לחוק החסינות: ועדת האתיקה תהיה של 4 חברי הכנסת שימנה יו"ר הכנסת, למשך תקופת כהונתה של אותה כנסת, בהתחשב, בין השאר, בהרכב הסיעתי של הכנסת, שניים מהם חברים בסיעות הקואליציה ושניים מהם חברים בסיעות האופוזיציה; יו"ר הכנסת יקבע את היו"ר של ועדת האתיקה, מבין חבריה.

⁴ סעיף זה מחייב תיקון מקביל של חוק החסינות.

ס' 13ד(ב)2 לחוק החסינות: סייגים למינוי חבר הכנסת כחבר בוועדת האתיקה והוראות בדבר השעייתו מחברותו בוועדה או העברתו מכהונה בה, ייקבעו בתקנון הכנסת.

ס' 97יז לתקנון: (א) לא ימנה יו"ר הכנסת כחבר בוועדת האתיקה, חה"כ שהיועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו... או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים... או שהורשע במהלך כהונתה של אותה כנסת... (ב) יו"ר הכנסת רשאי להשעות את חברותו של חה"כ בוועדת האתיקה, אם היועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו... או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים... החליט יו"ר הכנסת על השעיית חה"כ, רשאי היו"ר למנות לו מחליף לתקופת ההשעיה... (ג) זיכה בית המשפט את חה"כ בפסק דין סופי, יחליט יו"ר הכנסת אם יחזור חה"כ לכהן כחבר בוועדת האתיקה או יועבר מכהונתו... (ד) יו"ר הכנסת יעביר את חה"כ מכהונתו בוועדת האתיקה... אם הורשע במהלך כהונתה של אותה כנסת, בפסק דין סופי בעבירה פלילית.

סייג למינוי ולכהונה⁵

68. (א)

לא ימונה לחבר ועדת האתיקה, ולא יכהן בה, מי שהיועץ המשפטי לממשלה מסר עותק של כתב אישום נגדו, כאמור בסעיף 4(א) לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951, וזאת בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו, או מי שמתקיים נגדו הליך פלילי, כמשמעותו בסעיף 7(א)2 לחוק הכנסת, או מי שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, והכל אם מדובר, לדעת יושב ראש הכנסת, בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין זה ראוי שחבר הכנסת יכהן כחבר בוועדת האתיקה.

(ב)

חדל חבר הכנסת לכהן כחבר בוועדת האתיקה בשל האמור בסעיף קטן (א), והוא זוכה בפסק דין סופי או בהחלטה סופית, רשאי יושב ראש הכנסת לשוב ולמנותו, במקום החבר שהחל לכהן במקומו, כחבר בוועדת האתיקה.

69. (א)

חבר ועדת האתיקה יפסול את עצמו מלהשתתף בדיון בוועדת הקובלנות או בוועדת האתיקה, מיוזמתו או לפי בקשה מנומקת מאת חבר הכנסת שהוועדה דנה בעניינו, אם סבר כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בדיון.

(ב)

נטענה טענת פסלות נגד חבר ועדת האתיקה, יחליט בה חבר הוועדה לאלתר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

פסלות

החלטת ועדת האתיקה בדבר בקשת נקבל לפסול חבר ועדת האתיקה מיום 7.3.01: ועדת האתיקה מורכבת מחברי הכנסת אשר נמנים עם סיעות שונות בכנסת, לאומים שונים - יהודים או ערבים, ולהם השקפות שונות - ימין, מרכז או שמאל, חילוניים ודתיים. רבים המקרים בהם הקובל או מי שנגדו קובלים קרובים בהשקפתם לאחד מן הצדדים או שהם נמנים עם אותה סיעה או אותו לאום, ואם תפתח הוועדה פתח לפסילה של חבר בשל כך, אנה אנו באים? כל עוד חבר ועדת האתיקה מודיע כי ישתדל, עד כמה שהדבר ניתן מבחינה אנושית, לדון בנושא קובלנה שלפניו לגופו של ענין - אין מקום לפסילתו של אותו חבר ועדה.

⁵ סעיף זה מחייב התאמה של הוראות חוק החסינות ותקנון הכנסת.

ס' 12 לנוהל הקובלנות:
נבצר מחבר הוועדה
להשתתף בדיון, או שאין
הוא יכול להשתתף בו
מאחר שהקובלנה שבה
דנים מכוונת נגדו, יפנה
יו"ר הוועדה ליו"ר
הכנסת בבקשה למנות
חבר אחר שיצטרף
לוועדה לצורך הדיון
בקובלנה.

**ממלא
מקום
בוועדה**

70. (א) יושב ראש ועדת האתיקה רשאי למנות לו ממלא מקום שינהל, בהיעדרו, ישיבה מסוימת של ועדת האתיקה או של ועדת הקובלנות, מקרב חברי אותה ועדה; מינה ממלא מקום לניהול ישיבה של ועדת הקובלנות, ישמש אחד מחברי ועדת האתיקה, בהתאם לסדר שקבע יושב ראש הכנסת כאמור בסעיף 67(ד), כחבר בוועדת הקובלנות לאותה ישיבה.

(ב) נפסל חבר ועדת הקובלנות מלהשתתף בדיון, או נבצר ממנו להשתתף בדיון, ישמש אחד מחברי ועדת האתיקה, בהתאם לסדר שקבע יושב ראש הכנסת כאמור בסעיף 67(ד) כחבר בוועדת הקובלנות, לאותו דיון או למשך תקופת הנבצרות או הפסלות; נפסל יושב ראש ועדת הקובלנות מלהשתתף בדיון, ימנה יושב ראש הכנסת את אחד מחברי ועדת הקובלנות כיושב ראש, ואחד מחברי ועדת האתיקה, בהתאם לסדר האמור, ישמש כחבר בוועדת הקובלנות, לאותו דיון או למשך תקופת הפסלות.

(ג) נפסל יושב ראש ועדת האתיקה מלהשתתף בישיבת ועדת האתיקה, ימנה יושב ראש הכנסת את אחד מחברי ועדת האתיקה כיושב ראש לאותו דיון או למשך תקופת הפסלות.

**המשך דיון
לאחר מינוי
חבר חדש**

71. מונה חבר הכנסת כחבר ועדת הקובלנות או כחבר ועדת האתיקה במהלך דיון מסוים לצורך אותו דיון, בשל נבצרות או פסלות של חבר הוועדה, או בשל טעם אחר, רשאית הוועדה לדון מן השלב שאליו הגיעה בהרכבה הקודם או מכל שלב אחר שייראה לה מועיל וטוב לעשיית צדק.

אי תלות

72. חבר ועדת האתיקה ימלא את תפקידו כחבר הוועדה באופן עצמאי ויונחה על ידי שיקולי אתיקה בלבד.

**תפקידי
ועדת
האתיקה**

73. ועדת האתיקה תשקוד על קידום האתיקה בקרב חברי הכנסת, ובכלל זה:

- (1) תיתן חוות דעת בענייני אתיקה של חברי הכנסת, לרבות עניינים שאין עליהם הוראה בכללים אלה;
- (2) תמליץ על תיקונים לחקיקה בתחום האתיקה של חברי הכנסת ולכללים אלה;
- (3) תדון בקובלנות שהוגשו נגד חברי הכנסת, במסגרת ועדת הקובלנות, ותקיים דיון נוסף בהן;
- (4) תפרסם חוות דעת, החלטות וחומר נוסף הנוגע לאתיקה של חברי הכנסת;
- (5) תמלא כל תפקיד אחר המוטל עליה לפי כללים אלה ולפי דין אחר.

ס' 13(ג) לחוק החסינות: ועדת האתיקה רשאית, מיזמתה או לשאלת חה"כ, לכתוב חוות דעת בענייני אתיקה.
 ס' 23 לכללי האתיקה: היה לחה"כ ספק אם מעשה מסוים שלו מתיישב עם כללי האתיקה, רשאי הוא לבקש חוות דעת ועדת האתיקה; בס' זה, "מעשה" - לרבות מחדל.
 ס' 24 לכללי האתיקה: ענין הנוגע לאתיקה של חברי הכנסת שאין עליו הוראה בכללים אלה, תחליט בו ועדת האתיקה.

ס' 26 לכללי האתיקה: ועדת האתיקה רשאית לפרסם להדרכת חברי הכנסת, קבצים של כללי אתיקה שבהם ירוכזו הדינים, הכללים, ההחלטות וחוות הדעת הנוגעים לאתיקה.

- (א) ועדת האתיקה רשאית, במקרים חריגים, לתת לחבר הכנסת אישור בכתב לנהוג בעתיד בעניין מסוים שלא לפי כללים אלה, בתנאים או בלא תנאים, כפי שתראה לראוי (בסעיף זה - אישור חריגה).
- (ב) חבר הכנסת המבקש אישור חריגה יגיש לוועדת האתיקה בקשה בכתב, ובה יציג את כל העובדות הנוגעות לעניין ויפרט את הנסיבות המיוחדות המצדיקות מתן אישור חריגה.
- (ג) ועדת האתיקה תיתן אישור חריגה רק אם לדעתה קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה מכללים אלה, ואם במתן האישור לא יהיה משום פגיעה או מראית עין של פגיעה בכבוד הכנסת, בטוהר המידות או באמון הציבור בכנסת, ובלבד שהסטייה מכללים אלה תהיה במידה שאינה עולה על הנדרש.

חדש

**אישור חריגה
מהכללים**

.74

(ד) ועדת האתיקה רשאית לבטל או לשנות אישור חריגה שנתנה, או להוסיף לו תנאים, כפי שתראה לראוי.

(ה) החליטה ועדת האתיקה לתת אישור חריגה, תשקול באותו מועד האם ראוי להציע תיקון לכללים אלה או קביעת כלל חדש ברוח האישור שנתנה.

(א) ועדת האתיקה תקבע נהלים לעבודתה, ובכלל זה נהלים להגשת קובלנות ובקשות לדיון נוסף ולדיון בהן, ואת סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בכללים אלה.

(ב) ועדת האתיקה אינה כפופה לדיני הראיות, ובכל עניין של ראיות וסדרי דיון שלא נקבע בכללים אלה או בדיון אחר היא רשאית לנהוג בדרך שתיראה לה מועילה וטובה לעשיית צדק.

(ג) המניין החוקי בישיבות ועדת האתיקה, לרבות בדיון נוסף, הוא חמישה מחבריה, ובהם יושב ראש הוועדה או ממלא מקומו.

היועץ המשפטי לכנסת ישמש כיועץ המשפטי לוועדת האתיקה, והוא רשאי להיעזר לשם כך בעובד הלשכה המשפטית של הכנסת שהוא הסמיכו לסייע בטיפול בענייני אתיקה של חברי הכנסת.

דרכי עבודה של ועדת האתיקה

.75

סי' 13ד(ג) לחוק החסינות: ועדת האתיקה (1) תקבע לעצמה את דרכי עבודתה ואת נהלי דיוניה; (2) לא תהא כפופה לדיני הראיות ותפעל בדרך הנראית לה מועילה ביותר לבירור הקובלנות שיובאו לפנייה.

סי' 22 לכללי האתיקה: ועדת האתיקה תקבע בעצמה את סדרי עבודתה, את נהלי הטיפול בקובלנות ואת נהלי דיוניה. מכוח סי' 22 קבעה ועדת האתיקה ביום 25.2.86 את נהלי אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות) וביום 17.12.96 את נהלי אתיקה לחברי הכנסת (התנהגות במליאה ובוועדות).

סי' 17 לנהל הקובלנות: בכל ענין שאין לגביו הוראה מפורשת בנהל זה תנהג ועדת האתיקה בדרך שנראית לה צודקת ויעילה.

יועץ משפטי לוועדת האתיקה

.76

סי' 4 לנהל הקובלנות: יו"ר ועדת האתיקה יעביר כל קובלנה לחוות דעת היועץ המשפטי של ועדת האתיקה.

פרק י"ד: קובלנות

<p>77. מטרת הכללים בפרק זה היא להסדיר טיפול הוגן ויעיל בקובלנות כנגד חברי הכנסת בשל הפרה של כללים אלה.</p>	<p>מטרת פרק י"ד</p>
<p>78. (א) כל אדם רשאי להגיש לוועדת הקובלנות קובלנה נגד חבר הכנסת בשל הפרה של כלל מכללים אלה או אי קיום החלטה של ועדת הקובלנות או ועדת האתיקה.</p>	<p>הגשת קובלנה</p>
<p>(ב) קובלנה תהיה בכתב, חתומה בידי הקובל, ויצוינו בה שם הקובל ודרכי ההתקשרות עימו; בקובלנה יפורטו העובדות שביסוד הקובלנה ויצורפו לה או יאוזכרו בה הראיות להוכחת האמור בה.</p>	
<p>79. הוגשה קובלנה, רשאית ועדת הקובלנות לדחותה על הסף אם מצאה שהיא קנטרנית או טרדנית, שאין לה בסיס בעובדות, שאין היא מראה הפרה של כללים אלה או שאין בבירורה עניין לציבור.</p>	<p>דחיה על הסף</p>
<p>80. ועדת האתיקה לא תדון בקובלנה נגד חבר הכנסת בתקופת שישים הימים שלפני יום הבחירות לכנסת או לפני יום הבחירות המקדימות, כהגדרתן בסעיף 28א לחוק המפלגות התשנ"ב-1992, במפלגתו של חבר הכנסת, אם מועד זה היה ידוע לה, אלא אם כן מצאה כי יש נסיבות מיוחדות לקיום הדיון; אין בהוראה זו כדי למנוע את קיום הדיון לאחר הבחירות האמורות.</p>	<p>מועד להגשת קובלנה</p>
<p>81. הוגשה קובלנה נגד חבר הכנסת, והוא חדל לכהן כחבר הכנסת לאחר הגשת הקובלנה, תדון ועדת הקובלנות בעניין רק אם מצאה כי יש בבירור קובלנה עניין לציבור.</p>	<p>קובלנה נגד חבר הכנסת לשעבר</p>

ס' 1 לנהל הקובלנות: כל אדם רשאי להגיש לוועדת האתיקה של הכנסת קובלנה נגד ח"כ בשל הפרת כלל אתיקה של חברי הכנסת או אי קיומו

ס' 2 לנהל הקובלנות: (א) קובלנה תהיה בכתב ויצוינו בה שם הקובל, תיאורו, מקום מגוריו, מענו להמצאת מסמכים ופירוט העובדות הנטענות; הקובלנה תיחתם בחתימת ידו של הקובל. (ב) הראיות שעליהן סומכת הקובלנה יתוארו בה או יצורפו אליה.

ס' 6 לנהל הקובלנות: (א) סבר יו"ר ועדת האתיקה, לאחר התייעצות כאמור בס' 5א, כי יש מקום להציע לוועדה לדחות את הקובלנה על הסף, יביא את הקובלנה לדיון בוועדת האתיקה. (ב) ועדת האתיקה רשאית לדחות קובלנה על הסף אם לדעתה נתקיים אחד מאלה: (1) אין לקובלנה בסיס סביר בעובדות או בראיות; (2) הקובלנה קנטרנית או טרדנית על פניה; (3) אין בבירור הקובלנה עניין לציבור.

חדש

ס' 13ה(ב) לחוק החסינות: בכללי האתיקה רשאית ועדת הכנסת לקבוע, בין השאר, כי לוועדת האתיקה של חברי הכנסת תהא הסמכות לדון את מי שחדל מהיות ח"כ, אם הפר כלל מכללי האתיקה, ובלבד שהקובלנה הוגשה נגדו בעת שהיה ח"כ, והוועדה סבורה כי יש בבירור קובלנה עניין לציבור.

**דרכי עבודה
של ועדת
הקובלנות**

82. (א) ועדת הקובלנות תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בכללים אלה או בנהלים שקבעה ועדת האתיקה.

(ב) ועדת הקובלנות אינה כפופה לדיני הראיות, ובכל עניין של ראיות וסדרי דיון שלא נקבע בכללים אלה או בדיון אחר, היא רשאית לנהוג בדרך שתראה לה מועילה וטובה לעשיית צדק.

(ג) ועדת הקובלנות תקיים דיון בקובלנה בהרכב מלא; החלטות ועדת הקובלנות יתקבלו ברוב קולות של חבריה.

(ד) ועדת הקובלנות תכריע בקובלנה רק לאחר שניתנה לחבר הכנסת הנקבל הזדמנות להשמיע את טענותיו ולהביא את ראיותיו בפניה.

ס' 22 לכללי האתיקה: ועדת האתיקה תקבע בעצמה את סדרי עבודתה, את נוהל הטיפול בקובלנות ואת נוהל דיוניה.
ס' 19 לכללי האתיקה: ועדת האתיקה תקבל קובלנה נגד חה"כ, תדון ותכריע בה, אחר שתתן לו הזדמנות נאותה לסתור את הקובלנה, להביא את ראיותיו ולהשמיע את טענותיו, בדרכים שתקבע הוועדה.

ס' 17 לנוהל הקובלנות: בכל ענין שאין לגביו הוראה מפורשת בנוהל זה תנהג ועדת האתיקה בדרך שנראית לה צודקת ויעילה.

ס' 12 לנוהל הקובלנות: (א) הוועדה תדון בקובלנה רק אם נכחו בדיון שלושה מחברי הוועדה לפחות; (ג) בכל החלטה בנוגע לקובלנה, תכריע הוועדה ברוב קולות של כל חבריה; (ד) על אף האמור בס"ק (ג), החלטה כי חה"כ הפר או לא קיים את כללי האתיקה והחלטה להטיל אמצעי כאמור בס' 20 לכללי האתיקה, תתקבל רק אם התקיים אחד מאלה: (1) ההחלטה התקבלה ברוב קולות חברי ועדת האתיקה, ובלבד שבעת ההצבעה נכחו כל חברי הוועדה; (2) בישיבה אחת של ועדת האתיקה שבה השתתפו שלושה מחברי הוועדה בלבד ובישיבה נוספת שבה השתתפו שלושה מחברי הוועדה ובהם החבר שלא השתתף בישיבה הראשונה, הצביעו כולם בעד ההחלטה; (3) בשלוש ישיבות של ועדת האתיקה השתתפו אותם שלושה מחברי הוועדה, ובשלושתן הצביעו כולם בעד ההחלטה, ובלבד שלפני הישיבה השלישית ניתנה לחבר הוועדה שמעדר משתי הישיבות הראשונות הודעה על תוצאות ההצבעה בהן ועל כוונה להעמיד את ההחלטה להצבעה סופית בישיבה השלישית.

ס' 5א לנוהל הקובלנות: יו"ר ועדת האתיקה, לאחר התייעצות עם היועץ המשפטי לוועדה, רשאי להמציא העתק מהקובלנה לחה"כ הנקבל בצירוף כל המסמכים הנוגעים לענין, וליתן לו הזדמנות להשיב בכתב על הקובלנה, זמן סביר לפני מועד כינוס הוועדה לדיון בקובלנה; החליט יו"ר הוועדה להביא את הקובלנה בפני ועדת האתיקה, ולא דחתה הקובלנה על הסף, תמציא הוועדה העתק הקובלנה לנקבל, ותפעל כאמור לעיל.

ס' 15 לנוהל הקובלנות: (א) הוועדה תזמן את חה"כ הנקבל להופיע לפניו ולהשמיע את תגובתו על הקובלנה; הודעה בדבר ההזמנה לדיון תימסר לחה"כ, לא יאוחר משבועיים לפני מועד הישיבה. (ב) על אף הוראות ס"ק (א), רשאית הוועדה, בנסיבות מיוחדות שירשמו, למסור לחה"כ הנקבל את ההודעה בדבר ההזמנה לדיון בתוך תקופה קצרה מזו שבס"ק (א), ובלבד שההודעה תימסר לא יאוחר מ-24 שעות לפני מועד הישיבה. ס' 16: לא תתקבל החלטה בקובלנה, אלא לאחר שניתנה לחה"כ הנקבל הזדמנות נאותה להופיע בפני הוועדה ולסתור את הקובלנה וכן להמציא לוועדה את כל המסמכים הדרושים להגנתו; אולם רשאית

הוועדה להכריע בדבר הקובלנה, אם הומצאה לחה"כ הזמנה לדיון והוא סירב להופיע בפני הוועדה מבלי שנתן לכך צידוק סביר; כן רשאית הוועדה שלא להזמין את הנקבל, אם הגיעה למסקנה שמן הראוי לדחות את הקובלנה. ס' 13 לנוהל הקובלנות: הוועדה רשאית, על פי הצעת חבר הוועדה או על פי בקשת הנקבל, להזמין את הקובל לדיון בקובלנה ולבקשו להשיב על שאלות בעל פה או בכתב או להציג ראיות; קובל אשר סירב, ללא הצדקה מספקת, להופיע או למלא אחר הוראות הוועדה, רשאית הוועדה להפסיק את הדיון בקובלנתו, למחוק את הקובלנה או לדחותה.

ס' 21 לכללי האתיקה: הליכי אתיקה נגד חה"כ ודיוני ועדת האתיקה בהם, והמסמכים, הפרוטוקולים וההחלטות בענינם, יהיו חסויים; אין לנכוח בהם אלא ברשות הוועדה, ואין לפרסמם, כולם או מקצתם, אלא ברשות בכתב מאת הוועדה ובתנאים שתקבע.

החלטת ועדת האתיקה בדבר פרסום קובלנות בתקשורת מיום 20.6.06: הוגשה קובלנה נגד חבר הכנסת, ופרסם הקובל את פרטי הקובלנה באמצעי התקשורת, רשאית ועדת האתיקה שלא לדון בקובלנה; ועדת האתיקה תפרסם את דבר קבלת הקובלנה בסמוך להגשתה.

ר' גם החלטת ועדת האתיקה בענין פרסום ומסירה של פרוטוקולים ומסמכים אחרים של הוועדה מיום 24.6.08 (החלטה מסי' 30/17).

ס' 8 לנוהל הקובלנות: חזר קובל מקובלנתו רשאית הוועדה להמשיך ולדון בקובלנה אם לדעתה יש לכאורה פגיעה בכללי האתיקה וענין לציבור המצדיק המשך הבירור.

חזרה מקובלנה

(ה) קובלנה נגד חבר הכנסת ודיוני ועדת הקובלנות, וכן דיוני ועדת האתיקה בדיון נוסף, לרבות המסמכים, הפרוטוקולים וההחלטות, יהיו חסויים; אדם שלא הוזמן לדיוני הוועדה לא יהיה נוכח בהם אלא ברשות יושב ראש הוועדה; אין לפרסם דבר הנוגע לדיון בקובלנה או לדיון נוסף, לרבות מסמכים שהוגשו לוועדה, פרוטוקולים והחלטות של הוועדה, כולם או מקצתם, אלא ברשות בכתב מאת יושב ראש הוועדה, והכל בהתאם לנהלים שתקבע הוועדה ובתנאים שיקבע יושב ראש הוועדה.

83. חזר קובל מקובלנתו, רשאית ועדת הקובלנות להמשיך ולדון בקובלנה, אם לדעתה קיימת לכאורה הפרה של כללים אלה וגם קיים עניין לציבור המצדיק את המשך בירור הקובלנה.

ס' 43 לתקנון : החליטה ועדת האתיקה לשלול את זכותו של חה"כ לקבל רשות דיבור במליאה למשך ארבעה ימי ישיבות הכנסת או יותר, להטיל הגבלות על פעילותו בכנסת לתקופה העולה על שבועיים, או להרחיקו מארבעה ימי ישיבות הכנסת או יותר, רשאי חה"כ לערער על ההחלטה בפני הכנסת, במועד שיקבע לכך יו"ר הכנסת; הכנסת תשמע את המערער ואת נציגי ועדת האתיקה, במסגרת זמן שלא תעלה על חמש דקות לכל אחד, ותחליט בדבר בלא דיון.

דיון נוסף⁶

84. (א) החליטה ועדת הקובלנות בקובלנה, רשאים חבר הכנסת הנקבל ויושב ראש ועדת האתיקה להגיש לוועדת האתיקה, בתוך חודש מיום שהודע להם על ההחלטה, בקשה מנומקת לקיום דיון נוסף בקובלנה; אין בהגשת בקשה כאמור כדי לעכב את פרסום החלטת ועדת הקובלנות, אלא אם כן החליטה ועדת הקובלנות אחרת.

(ב) הוגשה לוועדת האתיקה בקשה לקיום דיון נוסף בקובלנה, יגיש יושב ראש ועדת האתיקה או חבר הכנסת הנקבל, לפי העניין, תשובה לבקשה בתוך חודש מיום שהועברה אליו הבקשה.

(ג) במסגרת בקשתו של חבר הכנסת הנקבל לדיון נוסף הוא רשאי להעלות, בין היתר, טענות בדבר סירובו של חבר ועדת הקובלנות לפסול את עצמו מלהשתתף בדיון.

(ד) ועדת האתיקה תקיים דיון נוסף על יסוד הבקשה והתשובה, ובדיון זה יהיו לה כל הסמכויות המוקנות לוועדת הקובלנות הדנה בקובלנה, וסדרי הדיון ודיני הראיות בפניה יהיו אלה החלים על דיון בקובלנה, בשינויים המחויבים.

85. בדיון בקובלנה או בדיון נוסף רשאי חבר הכנסת להיות מיוצג על ידי עורך דין או על ידי חבר כנסת אחר.

ייצוג

⁶ סעיף זה מחייב התאמה של הוראות תקנון הכנסת.

ס' 10 לנהל הקובלנות: ועדת האתיקה תדון בקובלנה תוך 30 ימים מיום הגשתה, במועד שקבע יו"ר הוועדה; יו"ר הוועדה רשאי לקבוע מועד מאוחר יותר לכך אם לדעתו קיימות נסיבות המצדיקות זאת; ס' 11: החל הדיון בקובלנה, תקיים ועדת האתיקה את הדיון בה ככל האפשר ברציפות.

סיום דיון

86. (א) ועדת הקובלנות תפעל לקיים ולסיים את הדיון בקובלנה, וועדת האתיקה תפעל לקיים ולסיים דיון נוסף בקובלנה, במועד מוקדם ככל שניתן.

(ב) הוגשה קובלנה או נתקיים דיון נוסף סמוך לסיום כהונתה של הכנסת, יפעלו ועדת הקובלנות וועדת האתיקה לסיים את הדיון בקובלנה ובדיון הנוסף, לפי העניין, לפני סיום כהונתה של אותה הכנסת; לא הסתיים הדיון כאמור, יובאו הקובלנה או הבקשה לדיון נוסף, לפי העניין, בפני ועדת האתיקה בכנסת החדשה, והיא תחליט לגביהן בכפוף להוראות סעיף 81.

פרק ט"ו: עיצומים

<p>87. מטרת הכללים בפרק זה היא להקנות לוועדת האתיקה סמכות להטיל עיצומים במידה הנדרשת לשמירה יעילה על כללים אלה.</p>	<p>מטרת פרק ט"ו</p>	
<p>88. בפרק זה, "תשלומים אחרים" - תשלומים המשולמים על ידי הכנסת מכוח פרק ט' לחוק הכנסת ומכוח חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט-1969.</p>	<p>הגדרות - פרק ט"ו</p>	
<p>89. קבעה ועדת הקובלנות כי חבר הכנסת הפר כלל מכללים אלה או לא קיים החלטה של ועדת הקובלנות או ועדת האתיקה, רשאית היא להטיל עליו אחד או יותר מעיצומים אלה:</p>	<p>עיצומים⁷</p>	<p>ס' 18 לנוהל הקובלנות: בתום הדיון בקובלנה, תתן ועדת האתיקה את החלטתה; הוועדה תפרט בהחלטתה את ממצאיה העובדתיים ואם מצאה שחייב הפר או לא קיים כלל אתיקה, תציין את הכלל שהופר או לא קיים וכן את האמצעי שהוטל עליו.</p> <p>ס' 13ד(ד) לחוק החסינות: קבעה ועדת האתיקה, ברוב קולות של כל חבריה, כי חבר הכנסת עבר על הוראות סעיף .. רשאית היא להטיל עליו אחת מאלה:</p>
<p>(1) הערה;</p>		<p>(1) הערה;</p>
<p>(2) אזהרה;</p>		<p>(2) אזהרה;</p>
<p>(3) נזיפה;</p>		<p>(3) נזיפה;</p>
<p>(4) נזיפה חמורה;</p>		<p>(א3) נזיפה חמורה;</p>
<p>(5) שלילת רשות דיבור במליאה או בוועדות הכנסת, כולן או חלקן, לתקופה שלא תעלה על עשרה ימי ישיבות של הכנסת;</p>		<p>(ב3) שלילת זכותו לקבל רשות דיבור במליאה או בוועדות הכנסת, כולן או חלקן, לתקופה שלא תעלה על עשרה ימי ישיבות;</p>

⁷ נושא העיצומים מחייב תיקון מקביל של חוק החסינות.

(6) הגבלות על פעילות כחבר הכנסת, לרבות איסור להגיש הצעות חוק, הצעות לסדר היום, שאילתות וכיוצא באלה, ולמעט הגבלות בדבר הזכות להצביע, הכל כפי שתקבע הוועדה ולתקופה שתקבע ובלבד שהתקופה כאמור לא תעלה על התקופה שנותרה עד לסופו של אותה כנס של הכנסת;

(7) הרחקה משיבות המליאה או ועדות הכנסת לתקופה שלא תעלה על ששה חודשים ובלבד שחבר הכנסת יהיה רשאי להיכנס לשיבה לצורך הצבעה בלבד;

(8) המלצה כי חבר הכנסת לא ייבחר ולא ימונה, בתקופת כהונתה של אותה הכנסת, או בתקופה קצרה יותר, לתפקיד מיוחד;

(9) קביעה כי חבר הכנסת המכהן בתפקיד מיוחד נהג באופן שאינו הולם את מעמדו, והמלצה כי מי שבחר או מינה את חבר הכנסת לתפקיד המיוחד יחליט על סיום כהונתו בתפקיד זה;

(10) שלילת שכר ותשלומים אחרים, במידה שהוועדה תקבע, ובלבד שתקופת השלילה לא תעלה על חודש אחד, ויכול שהשלילה תיפרס בחלקים למשך תקופה שתקבע הוועדה -

(א) עבור תקופה או חלק מתקופה שבה נשללה או הוגבלה זכות לפי פסקאות (5) או (6), או שבה הורחק חבר הכנסת לפי פסקה (7);

(ב) בשל הפרה או אי קיום של כלל מכללים אלה או בשל הפרה או אי קיום החלטה של ועדת הקובלנות או של ועדת האתיקה.

(ג) הגבלות על פעילות כחה"כ, לרבות איסור הגשת הצעות חוק, הצעות לסדר היום, שאילתות וכיוצא באלה, ולמעט הגבלות בדבר הזכות להצביע, הכל כפי שתקבע הוועדה ולתקופה שתקבע ובלבד שהתקופה כאמור לא תעלה על התקופה שנותרה עד לסופו של אותו כנס של הכנסת;

(4) הרחקה משיבות מליאת הכנסת וועדותיה לתקופה שלא תעלה על ששה חודשים ובלבד שחה"כ יהיה רשאי להיכנס לשיבה לצורך הצבעה בלבד;

חדש

חדש

(5) שלילת שכר ותשלומים אחרים עבור תקופת ההיעדרות כאמור בס"ק (א)(2) או שלילת שכר ותשלומים אחרים לתקופה שלא תעלה על שנה אחת בשל כל הפרה של הוראה אחרת של ס' 13א;

ס' 13ד(1) לחוק החסינות: לא ניתן לשלול שכר בשל הפרת כללי האתיקה.

<p>90. קבעה ועדת הקובלנות כי חבר הכנסת נעדר משיבות הכנסת ומשיבות ועדותיה מעבר לתקופת ההיעדרות כהגדרתה בסעיף 8 ללא הצדק סביר, תישלל זכותו של חבר הכנסת לשכר עבור ימי ההיעדרות ללא הצדק סביר שמעבר לתקופת ההיעדרות; אין בכך כדי לשלול את הסמכות להגיש קובלנה ולדון בקובלנה נגד חבר הכנסת על הפרת הכלל בדבר החובה להשתתף בשיבות הכנסת ובישיבות ועדותיה באופן סדיר.</p>	<p>שליט שכר בשל היעדרות</p>	
<p>91. ועדת הקובלנות רשאית להציע לחבר הכנסת הנקבל כי יתנצל במליאת הכנסת בנוסח שיאושר על ידי הוועדה, במקום עיצום אחר או בנוסף לעיצום אחר, או לפעול באופן אחר שיוביל ליישוב המחלוקת בינו לבין הקובל.</p>	<p>התנצלות</p>	<p>חדש</p>
<p>92. החליטה ועדת הקובלנות להטיל עיצום כאמור בסעיף 89(5), (6), (7), (9) או (10), רשאית היא להורות כי העיצום יהיה על תנאי, למשך תקופה שהוועדה תקבע, ובלבד שתקופה זאת לא תימשך לאחר תום תקופת כהונתה של אותה הכנסת; הוטל עיצום על תנאי, לא יופעל העיצום אלא אם כן קבעה ועדת הקובלנות, בעקבות קובלנה שהוגשה אליה, כי חבר הכנסת הפר את התנאי בתוך התקופה שקבעה.</p>	<p>עיצום על תנאי</p>	<p>חדש</p>

פרק ט"ז: שונות

<p>93. נבחרה כנסת וטרם מונתה ועדת אתיקה, תהיה ליושב ראש הכנסת או ליושב ראש הכנסת בפועל, לפי העניין, הסמכות המוקנית לוועדת האתיקה לפי סעיפים 51(3)(ו) ו-56, ככל שמדובר בעניינים שאינם סובלים דיחוי.</p>	<p>סמכות לפני מינוי ועדת האתיקה</p>	<p>חדש</p>
<p>94. (א) הועלתה בוועדת הכנסת הצעה לתיקון כללים אלה, תבקש ועדת הכנסת חוות דעת על ההצעה מאת ועדת האתיקה.</p>	<p>תיקון הכללים</p>	<p>חדש ס' 13 לחוק החסינות: ועדת הכנסת רשאית להתקין כללי אתיקה לחברי הכנסת</p>
<p>(ב) טיוטת החלטה של ועדת הכנסת בדבר תיקון כללים אלה תונח על שולחן הכנסת בעת מושב הכנסת לתקופה של שבועיים לפחות לפני שתובא להחלטה של ועדת הכנסת.</p>		
<p>(ג) לפני קבלת ההחלטה על תיקון כללים אלה תדון ועדת הכנסת בהערות לטיטוטת ההחלטה שנתקבלו מאת חברי הכנסת.</p>		
<p>(ד)⁸ החלטת ועדת הכנסת תובא לאישור הכנסת.</p>		
<p>95. (א) כללים אלה, וכל תיקון לכללים, יפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של הכנסת.</p>	<p>פרסום הכללים</p>	<p>חדש</p>
<p>(ב) כללים אלה יונחו על שולחן הכנסת בתחילת כהונתה של כל כנסת, ויובאו לידיעתם של חברי כנסת שנהיו חברים בכנסת לאחר מכן.</p>		

⁸ העובדה שכללי האתיקה מאושרים ע"י הכנסת מחייבת תיקון של חוק החסינות.

ס' 13ד(ו) לחוק החסינות : בנוסף
 לאמור בס"ק (ד)(1) עד (א3), או
 במקומו, רשאית ועדת האתיקה לפרסם
 את החלטתה, כולה או חלקה, בדרך
 שתורה, בציון שמו של חה"כ או בלא
 ציון שמו; החליטה הועדה כאמור
 בס"ק (ד)(ב3) עד (5) - תפרסם את
 החלטתה בציון שמו של חה"כ.

(ג) נהלים וסדרי עבודה שנקבעו על ידי ועדת האתיקה, לרבות ועדת הקובלנות, יונחו על שולחן הכנסת, ויפורסמו באתר האינטרנט של הכנסת ובכל דרך אחרת שתקבע ועדת האתיקה.

(ד) ועדת האתיקה, לרבות ועדת הקובלנות, תפרסם את ההחלטות ואת חוות הדעת שתתן בדרך שתקבע, אלא אם כן החליטה שאין עניין לציבור בפרסום החלטה או חוות דעת, והיא רשאית לפרסם כל החלטה או חוות דעת באופן מלא או תמציתי, בנוסח שייקבע על ידי הוועדה, בציון שמו של חבר הכנסת הנוגע לעניין או בלא ציון שמו, והכל כפי שתראה לנכון בנסיבות העניין.

96. (א) נוהל אתיקה לחברי הכנסת (קובלנות) ונוהל אתיקה לחברי הכנסת (התנהגות במליאה ובוועדות), יעמדו בתוקפם, ככל שאין בהם סתירה לכללים אלה.

הוראות מעבר

(ב) מינויים של חברים בוועדת האתיקה, לרבות יושב ראש הוועדה, יעמדו בתקפם עד שימונו חברים חדשים לוועדת האתיקה ולוועדת הקובלנות לפי כללים אלה.

(ג) הדיון בקובלנה שהוגשה לפני תחילתם של כללים אלה, אך טרם הסתיים, יימשך לפי הכללים שהיו בתוקף עד תחילתם של כללים אלה.

97. (א) תחילתם של כללים אלה...

תחילה וביטול כללי האתיקה

(ב) עם תחילתם של כללים אלה, כללי האתיקה לחברי הכנסת⁹ - בטלים.

⁹ י"פ התשמ"ד, עמ' 842; התשס"ד, עמ' 2000.